

MILIEUJAARVERSLAG 2025

Mei 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Hoofdstuk 1: Energietransitie	4
Paragraaf 1.1 Energiecijfers	5
Paragraaf 1.2 Algemene ontwikkelingen energietransitie	6
Paragraaf 1.3 Energiebesparing en –transitie bij bedrijven	8
Paragraaf 1.4 Aardgasvrije wijken	10
Paragraaf 1.5 Energie besparen in woningen	11
Paragraaf 1.6 Indicatoren	13
Hoofdstuk 2: Klimaatbestendige en groene stad	16
Paragraaf 2.1 Beleidsactiviteiten en resultaten	16
Paragraaf 2.2 Projecten en stimuleringsacties voor en met de stad	18
Paragraaf 2.3 Indicatoren	22
Hoofdstuk 3: Bedrijven en circulaire economie	25
Paragraaf 3.1 Bedrijven	25
Paragraaf 3.2 Circulaire stad	33
Paragraaf 3.3 Afval	34
Paragraaf 3.4 Indicatoren	35
Hoofdstuk 4: Vitale en gezonde stad	37
Paragraaf 4.1 Lucht	37
Paragraaf 4.2 Geluid	41
Paragraaf 4.3 Bodem en ondergrond	42
Paragraaf 4.4 Indicatoren	44
Hoofdstuk 5: Duurzame overheid	47
Paragraaf 5.1 Inrichting en beheer openbare ruimte	47
Paragraaf 5.2 Verduurzaming en aardgasvrije gemeentelijke vastgoedportefeuille	49
Paragraaf 5.3 Verduurzaming via samenwerkingsverbanden en netwerken	51
Paragraaf 5.4 Indicator CO2-uitstoot	54
Bijlage 1: Indicatoren uit stadsrekening 2025	56

Inleiding

Het Verdrag van Aarhus stelt dat het verlenen van *toegang tot milieu-informatie* aanwezig bij de overheid niet alleen een passieve toegang dient te zijn (dat wil zeggen informatie verstrekken wanneer een burger of milieuvereniging erom vraagt), maar dat de overheid ook aan "actieve" informatieverstrekking moet doen. Dat doen wij sinds 1999 door middel van het opleveren van een Milieujaarverslag.

Het milieujaarverslag 2025 is een verslag over het laatste volledige kalenderjaar van het college van Burgemeester en Wethouders dat gestart is in 2022 met grote ambities - die in samenspraak en -werking met de stad zijn opgesteld - om onze stad mooier, schoner, veiliger, duurzamer, groener en prettiger te maken. Dit is gedaan via 5 sporen, energietransitie, klimaatbestendige en groene stad, circulaire stad, vitale stad en duurzame overheid. Deze sporen bestaan weer uit verschillende onderwerpen, uiteenlopend van luchtkwaliteit tot afval, aardgasvrije wijken en de inrichting van de openbare ruimte.

De stadsgesprekken die in 2022 gevoerd zijn als opmaat voor het huidige collegeakkoord, lieten zien dat de mensen zich zorgen maken over het klimaat en aan de slag willen met verduurzaming van hun woning of bedrijfspand. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor deze opgave in de bebouwde omgeving en vanuit die verantwoordelijkheid hebben we bewoners, bedrijven en organisaties ondersteund om te verduurzamen. In het coalitieakkoord is afgesproken een inwonersberaad te organiseren. In de periode september t/m december gingen zo'n 100 Nijmegenaren tijdens vijf bijeenkomsten met elkaar in gesprek over het thema afval en reiniging. Vanuit hun eigen ervaringen dachten ze na over vragen als: hoe houden we onze stad schoon? Hoe voorkomen we zwerfafval? Welke rol hebben inwoners zelf in het schoonhouden van hun leefomgeving? Door een gewogen loting vormden de deelnemers een goede afspiegeling van de Nijmeegse bevolking. De 16 adviezen waarvoor draagvlak was binnen de groep, zijn aangeboden aan het stadsbestuur. De adviezen die juridisch, financieel en praktisch uitvoerbaar zijn worden (op termijn) uitgevoerd.

De energietransitie vraagt om strategische keuzes én concrete stappen die nodig zijn om de klimaatdoelen op tijd te halen. Zo heeft de gemeenteraad begin 2025 de Lokale Energie Strategie vastgesteld. Tegelijkertijd hebben we gewerkt aan concrete projecten, zoals het warmtenet in Dukenburg, de netbewuste aanleg van de Grift en de lokale isolatie-aanpak.

Ook in 2025 heeft klimaatadaptatie vooral in de wijken en bij verschillende ruimtelijke projecten aandacht gekregen. Vanuit het Bomenplan Nijmegen is de aanpak rondom extra bomen voortgezet en zijn weer vele honderden extra bomen aangeplant. Het totaal van 4000 nieuwe bomen zal in 2026 worden bereikt. De campagne Operatie Steenbreek (het vergroenen van de stad door particulieren te stimuleren tegels uit de tuin te vervangen door groen) is vanwege zijn succes weer volop in de publiciteit.

De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 had impact op de uitvoering van VTH-milieutaken (vergunning, toezicht en handhaving). De wetswijziging bracht aanzienlijke veranderingen met zich mee, wat voor de betrokken medewerkers een uitdaging was. Ondanks deze overgang zijn de werkzaamheden onverminderd doorgegaan. In 2025 was de gemeente Nijmegen bevoegd gezag voor 3.867 locaties (voornamelijk bedrijven) waar milieubelastende activiteiten plaatsvinden. Van deze locaties hebben 51 een vergunningplicht. Het toezicht op en de handhaving van milieuregels draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. Naast handhaving worden bedrijven voorgelicht en gestimuleerd om veiliger, schoner en duurzamer te werken. In 2025 heeft de Omgevingsdienst met name veel werk verzet aan de Uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden voor TPN-West.

Luchtkwaliteit was en blijft een belangrijk thema. Er is verder gewerkt en uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit. Op dit moment voldoen we aan alle geldende grenswaarden. Echter in 2024 is uit berekeningen gebleken dat we naar verwachting niet overal gaan voldoen aan de nieuwe grenswaarden die

in 2030 gaan gelden. Daarom is in 2025 het uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2020-2030 geupdated en geactualiseerd tot een omgevingsprogramma.

Er wordt niet alleen verslag gedaan van de ambitieuze plannen die opgepakt zijn, maar daarnaast ook van de “dagelijkse routine”: van vergunningverlening, toezicht, handhaving, subsidies, projecten etc. Zo zijn er bijvoorbeeld in totaal 778 milieuklachten afgehandeld, wat in vergelijking met het voorgaande jaar een afname is en zijn alle 408 kantoorpanden inmiddels gecontroleerd op het energielabel C-verplichting. Ook is er weer gebruik gemaakt van allerlei subsidieregelingen, zoals Afkoppelen regenpijpen (51 subsidies afkoppelen aangevraagd waarmee 3277 m2 aan daken zijn afgekoppeld), en Groendaken (108 groendaken aangevraagd waarmee 3745 m2 aan daken zijn vergroend). Met hulp van subsidieregelingen zijn er 43 haarden of kachels verwijderd en 31 verouderde brom- en snorfietzen van de weg gehaald.

De opzet van dit milieujaarverslag sluit aan op het in september 2019 door het College vastgestelde “Uitvoeringsagenda duurzaamheid”. Omwille van de eenduidigheid van rapporteren over de lopende collegeperiode is dat ook nu het geval, maar in 2026 wordt geëvalueerd of deze vorm nog de juiste is qua gedetailleerdheid, dubbelingen met andere rapportages en vorm (digitaal of bijvoorbeeld een website).

Voor nu dus wederom een zeer uitgebreide feitelijke verslaglegging die veel verder voert dan de rapportage in de stadsrekening. Maar niet alleen de ondernomen activiteiten en resultaten van dit jaar worden beschreven, ook monitoren we sinds 2020 de voortgang via een aantal indicatoren* die zo nauw als mogelijk aansluiten bij de beleidsdoelen. Een aantal indicatoren is daadwerkelijk al “gevuld” en een aantal is hier opgenomen die we de komende jaren willen gaan volgen.

* In de stadsrekening zijn ook indicatoren opgenomen (zie bijlage 1). De indicatoren uit de stadsrekening en dit Milieujaarverslag zijn hetzelfde dan wel aanvullend op elkaar.

Hoofdstuk 1: Energietransitie

Bestuurlijke producten: vastgestelde college- en raadsbesluiten.

Collegebesluiten

- Verlenging termijn incidentele subsidiebeschikking energiecoaches Sol BV en wijziging subsidieregeling voor doe het zelf maatregelen – 7 januari 2025
- Warmtetransitie vlot trekken met Warmtebod Warmtealliantie – 14 januari 2025
- Vaststellen bodemenergieplannen – 28 januari 2025
- Intentieovereenkomst Warmte Stationsdistrict 4 februari 2025
- Regeling ondersteuning energiebesparing ondernemingen en maatschappelijke instellingen 2025 – 11 februari 2025
- Vaststelling Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen 2024 – 25 februari 2025
- Brief aan de raad over vindbaarheid en bruikbaarheid online Energieloket – 25 februari 2025
- Resultaten procesevaluatie proeftuin Buurtenergiesysteem (BES) Hengstdal – 25 februari 2025
- Contouren publiek integraal warmtebedrijf – 11 maart 2025
- Plan van aanpak collectief warmte initiatief Hengstdal – 18 maart 2025
- Vragen art. 39 ‘Kleine’ kerncentrale, grote fout – 18 maart 2025
- Verlenging termijn incidentele subsidiebeschikking en verhogen bedrag voor doe-het-zelf isolatiecoaches Sol BV. - 18 maart 2025
- Subsidieverstrekking Steunpunt Energietransitie 25 maart 2025
- Uitvoeringsplan Isoleren Woningen – 25 maart 2025
- Voortgangsbrief moties en inloopoplossing warmtenet Dukenburg – 1 april 2025
- Realisatie warmtenet Dukenburg en voornemen oprichting Nijmegen Warmte B.V. - 6 mei 2025
- Ontwikkeling Wet collectieve warmte i.r.t. oprichting Nijmegen Warmte – 20 mei 2025
- Bronnenstrategie warmtenetten Nijmegen – 27 mei 2025
- Wijzigingsbesluit Subsidieregeling Aanpak Energiearmoede gemeente Nijmegen’ - 3 juni 2025
- Voortgangsrapportage Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen 2025 – 24 juni 2025
- Oprichting Nijmegen Warmte B.V. - 8 juli 2025
- Participatie- en communicatieplan Energietransitie 2025-2030 “Oude stad, nieuwe energie” – 8 juli 2025
- Verhogen bedrag incidentele subsidiebeschikking doe-het-zelf isoaltiecoaches Sol B.V. - 6 augustus 2025
- Aanpassing subsidieregeling doe-het-zelf isolatie maatregelen woningen & brief aan de raad - 2 september 2025
- Art 39 vragen Impact faillissement Groupcard op gemeentelijke regelingen- 2 september 2025
- Plan van aanpak energietransitie MKB en maatschappelijke instellingen – 9 september 2025
- Art 39 vragen Gevolgen afschaffen salderingsregeling voor energielasten huurders – 23 september 2025
- Voortgangsbrief raad Energietransitie nr 8 inclusief rapport indirecte CO2-emissies (scope 3) -7 oktober 2025
- Raadsbrief Landelijke definitie betaalbaarheid warmtetransitie - 28 oktober 2025
- Subsidieaanvraag projectplan buurtwarmtecoöperatie Hengstdal – 28 oktober 2025
- Ontwerp Regionale Energie Strategie GMR Arnhem-Nijmegen 2.0 - 25 november 2025
- Samenwerkingsovereenkomst haalbaarheidsonderzoek energiesysteem bedrijventerrein De Grift – 9 december 2025
- Handleiding inwonersinitiatieven warmte – 16 december 2025
- Art 39 vragen over De Toekomstmeter – 16 december 2025

Raadsbesluiten

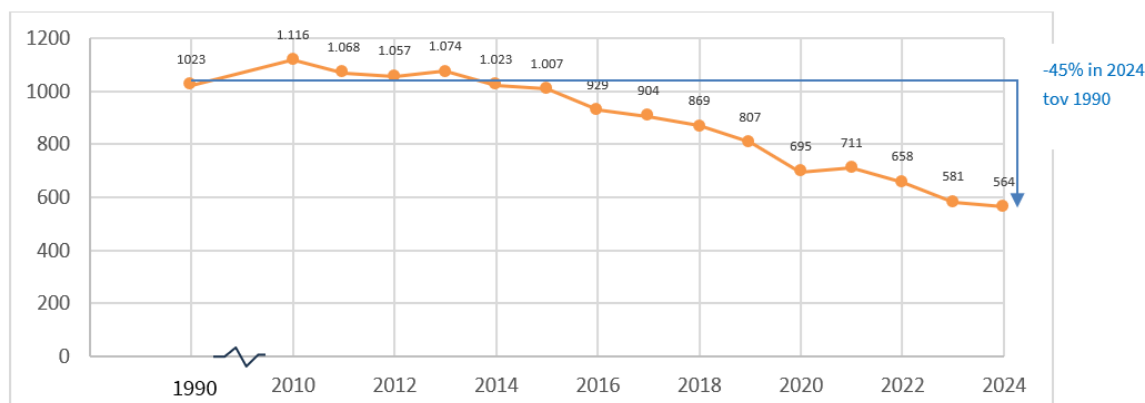
- Lokale Energie Strategie 2025-2030 - 29 januari 2025
- Wensen en bedenkingen concept-Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen 2024 – 29 januari 2025
- Realisatie warmtenet Dukenburg – 18 juni 2025
- Wensen en bedenkingen deelname publiek integraal warmtebedrijf – 18 juni 2025
- Contouren publiek integraal warmtebedrijf – 16 april 2025
- Convenant Bestrijding energiearmoede – 16 december 2025

Paragraaf 1.1 Energiecijfers

Het kabinet heeft de landelijke klimaatdoelen eind april 2023 aangescherpt. Om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn, wil het rijk voor 2030 tenminste 55% CO₂-reductie behalen. De gemeentelijke ambitie is met de vaststelling van de Lokale Energie Strategie door de raad op 29 januari 2025 conform de landelijke doelen gewijzigd van energieneutraal in 2045 naar klimaatneutraal in 2050 met als tussendoel 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990.

In onderstaande figuur is het verloop van de CO₂-emissie van 1990 tot en met 2024 weergegeven (scope 1 en 2 emissies). De totale CO₂-emissie bedroeg in 1990 1.023 kton en is met -45 % gedaald naar 564 kton in 2024. Deze netto daling is het gevolg van diverse factoren: een daling door besparing bij woningen en bedrijven, het sluiten van bedrijven en het verduurzamen van de landelijke elektriciteitsmix, en een stijging door de nieuwbouwwoningen.

Totale CO₂ emissie (in kton) in Nijmegen.

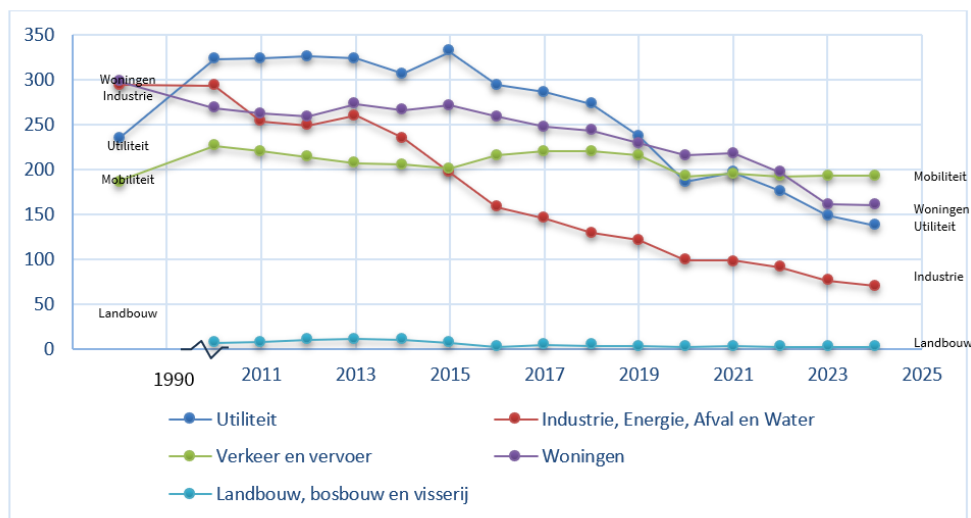

In de onderstaande figuur is de CO₂-emissie verder uitgesplitst naar de vijf categorieën uit het klimaatakkoord. Uit de figuur is o.a. het volgende op te maken:

- In 1990 bedroeg de CO₂-emissie in aflopende volgorde: woningen (298 kton), Industrie (294 kton), Utiliteit (235 kton), verkeer en vervoer (187 kton) en landbouw (9 kton), in totaal 1.023 kton CO₂.
- In 2024 bedroeg de emissie in aflopende volgorde: verkeer en vervoer (193 kton), woningen (160 kton), Utiliteit (138 kton), Industrie (70 kton), en landbouw (2 kton), in totaal 564 kton CO₂.
- Mobiliteit veroorzaakt momenteel de grootste CO₂-emissie; woningen en utiliteit kennen een vergelijkbare hoeveelheid CO₂-emissie. De Industrie is ongeveer de helft van deze drie categorieën (70 kton) en landbouw draagt nauwelijks bij.
- De CO₂-emissie van woningen blijft de laatste jaren t/m 2023 dalen. Dit is terug te voeren op isolatiemaatregelen in de woningen, veranderd stookgedrag vanwege hoge aardgasprijs en de verbeterde duurzame elektriciteitsmix. In 2024 lijkt de gedragsverandering maximaal bereikt en vlakt de besparing af.

- De CO₂-emissie van Utiliteit was sinds 1990 sterk gestegen voornamelijk door de uitbreiding van de dienstensector in de stad. De laatste jaren daalt de CO₂-emissie van Utiliteit vanwege isolatiemaatregelen in de gebouwen, veranderd stookgedrag vanwege hoge aardgasprijs en de verbeterde duurzame elektriciteitsmix.
- De CO₂-emissie van Mobiliteit schommelt al jaren rond de 200 kton. De toename van het aantal (vracht)auto's houdt gelijk tred met de energie efficiëntie van motoren.
- De CO₂-emissie van Industrie is de sterkste daler en is nu 1/3 van dat die in 1990 was. Een belangrijke factor hierin is de sluiting van de papierfabriek, sluiting van andere bedrijven in nieuwbouwggebieden en de verbeterde duurzame elektriciteitsmix.
- De CO₂-emissie van Landbouw en Natuur in Nijmegen is verwaarloosbaar t.o.v. de overige sectoren.

CO₂emissie sectoren Klimaatakkoord (in kton)

Paragraaf 1.2 Algemene ontwikkelingen energietransitie

Lokale Energie Strategie (LES)

Op 29 januari 2025 heeft de gemeenteraad de Lokale Energie Strategie (LES) 2025-2030 vastgesteld. De belangrijkste aanleidingen voor het opstellen van een overkoepelende LES waren de behoefte om aan te sluiten bij de landelijke klimaatdoelen en om meer samenhang te creëren in het energiebeleid, tussen sectoren en tussen landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid.

Met de LES wijzigden we de ambitie van energieneutraal in 2045 naar klimaatneutraal in 2050 met als tussendoel 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. De LES is een dynamisch plan, dat we minimaal één keer per vijf jaar bijstellen en zo nodig eerder. Bij de vaststelling van de LES door de gemeenteraad zijn twee moties aangenomen: 'Voorkom een klimaatwaterbed houd rekening met scope 3 uitstoot'(beslispunt 2, 4 en 5) en 'Warmtenet een koud kunstje' over participatie bij de ontwikkeling van warmtenetten. Naar aanleiding van de eerste motie hebben wij een rapport laten opstellen over de uitstoot van indirecte CO₂-emissies (scope 3) in Nijmegen dat we in het najaar van 2025 hebben aangeboden aan de raad.

Regionale Energie Strategie (RES)

Op 25 februari 2025 is de RES2024 vastgesteld, een actualisatie van de RES1.0 uit 2021. Op 29 januari heeft de raad daar wensen en bedenkingen op gegeven. Deze zijn regionaal ingebracht, als opmaat naar een RES2.0. RES 2.0 is met een planMER in Q4 2025 als concept aangeboden aan de raad met de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen.

Nieuw in de RES2.0 is een aanpak voor de inrichting van een toekomstbestendig energiesysteem en het tegengaan van netcongestie. De ambitie blijft om vóór 2030 in onze regio 1,62 TWh aan hernieuwbare elektriciteitsopwek uit zonneparken, windturbines en grote zonnedaken te realiseren. In de LES is een plan van aanpak ‘zon op dak’ aangekondigd, om elektriciteitsopwek uit zon op bedrijfsdaken te stimuleren ondanks de stokkende groei. Uit de verkenning voor de aanpak bleek dat het handelingsperspectief voor bedrijven beperkt is. Dat komt niet alleen door netcongestie, maar ook door onzekerheid in de markt over de businesscase. Verder is zonopwek steeds meer onderdeel van een geïntegreerd energiesysteem: op bedrijfsniveau, collectief met ‘netburen’, of als onderdeel van een lokaal energiesysteem met koppeling van vraag, opslag en aanbod. De keuze is gemaakt om daarom geen gerichte zon-op-dak-aanpak uit te werken, maar zon op dak te stimuleren via al lopende trajecten, zoals smart energyhubs en de aanpak MKB.

Netcongestie

De toenemende drukte op het stroomnet blijft een belemmering voor het verduurzamen van het energiesysteem en de ontwikkelambities van de stad. In juni 2025 maakte de landelijke beheerder TenneT bekend dat grote uitbreidingsprojecten voor het hoogspanningsnet van Utrecht, Flevopolder en Gelderland langer duren dan gepland. Niet in 2029, maar op z'n vroegst in 2033 is er weer ruimte voor grootverbruikers (bedrijven, utiliteit, etc.) van elektriciteit om leveringscontracten met netbeheerders aan te gaan voor capaciteitsuitbreiding. Er is volgens TenneT zelfs kans op verder uitstel tot 2035, voordat de oplopende wachtlijst kan worden weggewerkt.

Deze ontwikkeling maakt de uitvoering van de in 2024 opgestelde plannen voor het omgaan met netcongestie urgenter. Naast het gemeentelijke masterplan gaat het om het regionale uitvoeringsplan energiesysteem en het actieplan netcongestie Gelderland. Netbeheerder Liander is daarbij onze belangrijkste partner. We zien als gemeente de volgende vorderingen het afgelopen jaar:

- Om lokaal het net tijdig te verzwaren - met een verdubbeling van het aantal elektriciteitshuisjes - hebben we een eerste buurtaanpak afgerond, voor Altrade.
- In de omgevingsvisie is een zoekgebied benoemd voor een nieuw onderstation op termijn in Zuidoost-Nijmegen. We verkennen met Liander wat mogelijk geschikte locaties zijn.
- Energie-opslag in batterijen bieden niet alleen kansen in relatie tot netcongestie, maar kunnen ook een bedreiging vormen. Als gemeente hebben we hierover in de samenwerking met Liander meer kennis opgedaan en gedeeld. De aanschaf van thuisbatterijen stimuleren we niet, totdat er regels zijn die het netbewust gebruik ervan garanderen. Voor beleid over grotere (systeem)batterijen sluiten we aan bij beleid op regionaal en provinciaal niveau.
- We treffen voorbereidingen om verschillende gebiedsontwikkelingen (Winkelsteeg, de Grift) netbewust te kunnen uitvoeren.
- We staan actief in contact met andere grotere gemeenten in Gelderland en Utrecht om met lobby de benodigde aanpassing van regelgeving en experimenteerruimte te bevorderen.
- We werken in ons beleid mee met het stimuleren van netefficiënte installaties in de bestaande bouw (hybride in plaats van all-electric warmtepompen).

Bewonersparticipatie

In Nijmegen zijn meerdere bewonersinitiatieven actief. Deze initiatieven hebben samen het Steunpunt energietransitie opgericht. In het kader van de ambitie van de gemeente om samen met inwoners de energietransitie en verduurzaming in de wijken te realiseren, is aan dit steunpunt subsidie verstrekt. Doel is om bestaande bewonersinitiatieven te ondersteunen/activeren en om inwoners te stimuleren tot het oprichten van nieuwe bewonersinitiatieven. Zoals in het participatie- en communicatieplan ‘Oude stad, nieuwe energie’ is aangekondigd, zijn we samen met bestaande bewoners- en vrijwilligersinitiatieven - het Steunpunt Energietransitie, Windpark Nijmegen-Betuwe (WPN) en Huis voor Compassie - een verkenning gestart naar de ontwikkeling van een groeiende lokale beweging of uitvoeringsorganisatie.

Daarnaast hebben we subsidie verleend aan Buurt Warmte Coöperatie (BWC) Hengstdal om een projectplan uit te werken voor een collectief warmtenet. Tot slot hebben we een Handleiding inwonersinitiatieven Warmte opgesteld,

die duidelijk maakt welke ondersteuning initiatieven van de gemeente kunnen verwachten en zijn de eerste gesprekken gevoerd met initiatieven.

Aanjaagfonds energietransitie – Bewonersplannen en bedrijven

Daarnaast is er voor bewoners sinds 2020 de ‘Uitvoeringsregeling aanjaagfonds energietransitie’. Bewonersinitiatieven kunnen maximaal € 5.000 euro per keer aanvragen. In 2025 is 1 toekenning van € 5.000,- gedaan.

Ook bedrijven kunnen via deze regeling een subsidie aanvragen voor maximaal € 25.000. Er zijn twee subsidies toegekend: één voor een zonnecarport met accu en autolaadvoorziening aan de Kanaalstraat (€ 25.000) en één voor een zestal energiescans bij bedrijven op bedrijventerrein Bijsterhuizen (€ 25.000).

Toekomstbestendig wonen lening

Met behulp van deze lening kunnen woningeigenaren hun woning toekomstbestendig maken met maatregelen, zoals verduurzaming, asbest verwijderen, levensloopbestendig maken of funderingswerkzaamheden. De leningen hebben een minimum van € 2.500,- en een maximum dat per type lening varieert. Afgelopen jaar zijn 89 leningen aan particulieren verstrekt en 8 leningen aan VvE's. De energiemaatregelen waarvoor de meeste aanvragen zijn ingediend, zijn HR++ en Triple glas, warmtepompen, zonnepanelen en isolatie van dak, spouwmuur en gevel.

Paragraaf 1.3 Energiebesparing en –transitie bij bedrijven

In Nijmegen wordt bijna driekwart van alle elektriciteit en bijna de helft van het gas verbruikt door bedrijven. Dit betekent dat er veel winst valt te behalen bij het ondersteunen en faciliteren van de verduurzaming van bedrijven.

Werk- en ontwikkellocaties

Werklocatie De Grift

In Nijmegen-Noord is uitbreiding van bedrijventerrein De Grift gepland, met uitgifte van 30 ha aan nieuwe bedrijfskavels. Voor de grotere bedrijven is het vanwege netcongestie de komende jaren niet mogelijk om nieuwe elektriciteitstransportcontracten af te sluiten met de netbeheerder. Als gemeente hebben we een verkenning laten uitvoeren of het mogelijk is De Grift ‘netneutraal’ te ontwikkelen. Er blijken kansen te zijn, waarbij samenwerking nodig is met de lokale energiecoöperatie WPN, netbeheerder Liander en bestaande bedrijven op het terrein. Als vervolgstap is een samenwerkingsovereenkomst met WPN opgesteld (getekend op 9 januari 2026) en is een opdracht verstrekt voor nader onderzoek.

Werk- en ontwikkellocatie Winkelsteeg en Noviotech Campus

De Winkelsteeg wordt getransformeerd in een gemengd wonen en werken milieu. Er komen zo'n 6.000 nieuwe woningen en per saldo wordt het aantal m² voor bedrijven uitgebreid. Met het oog op netcongestie is het gewenst dat er ‘netbewust’ wordt gebouwd. We hebben in 2025 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden, opbrengst en kosten van netbewuste maatregelen voor de Winkelsteeg. Vervolgens heeft Liander de Winkelsteeg geselecteerd als pilot voor de netbewuste gebiedsontwikkeling met een zogenaamd netbudget voor zowel klein- als grootverbruik. Daarnaast is in het najaar in het kader van de Regiodeal samen met The Economic Board, de woningcorporaties en NXP een haalbaarheidsonderzoek afgerond naar het delen van het surplus van zonne-energie dat wordt opgewekt op daken van sociale huurwoningen. Hieruit bleek dat dit fysiek niet mogelijk is. Naar aanleiding van de conclusies verkent The Economic Board in hoeverre en mogelijk en zinvol is om energie ‘virtueel’ te delen tussen bedrijven en woningen.

Werklocatie TPN West

In 2025 zijn weer stappen gezet in de ontwikkeling van een Smart Energy Hub (SEH) voor een aantal bedrijven op en rond de Handelsweg. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de oprichting van een energiecoöperatie en het sluiten

van een GroepsTransportOvereenkomst (GTO). Van de acht bedrijven op TPN West die in april 2024 de intentieverklaring voor de SEH hebben getekend, zijn om verschillende redenen inmiddels drie bedrijven over die in het GTO willen stappen.

Daarnaast loopt er een onderzoek naar de haalbaarheid van een 'warmteschap'. Het idee hierachter is dat gezamenlijk warmte van de ARN wordt ingekocht zodat ze geen aardgas meer hoeven te gebruiken voor bijvoorbeeld ruimteverwarming.

Werklocatie Bijsterhuizen

Het grootste gedeelte van bedrijventerrein Bijsterhuizen ligt in Wijchen. Gemeente Wijchen heeft een kerngroep Smart Energy Hub Bijsterhuizen. Omdat een deel van dit bedrijventerrein op Nijmeegs grondgebied ligt, neemt gemeente Nijmegen deel aan dit initiatief. In dit kader zijn energiescans uitgevoerd bij o.a. zes bedrijven op Nijmeegse grondgebied. De conclusie hieruit was dat de meeste bedrijven geen acute problemen hebben maar dat dit anders wordt als ze het vervoer willen gaan elektrificeren.

Energiecontroles

Tot en met 2025 heeft de ODRN 639 niet-vergunningsplichtige en alle 22 vergunningsplichtige bedrijven op de energiebesparingsplicht gecontroleerd. In 2025 zijn 47 bedrijven gecontroleerd.

Bij de vaststelling van de Energiewet door de Tweede Kamer, is het mogelijk geworden om met de gegevens van de netbeheerder een completer beeld te krijgen van bedrijven die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht. De ODRN werkt aan een goede koppeling tussen de gegevens van de netbeheerder en de gegevens uit haar VTH zaaksysteem.

De ODRN heeft in 2025 voor het eerst met behulp van een recent ontwikkelde rekentool kunnen bepalen hoeveel CO₂-uitstoot is bespaard door toezicht op de energiebesparingsplicht bij de Nijmeegse bedrijven. Bedrijven die al voldeden aan de energiebesparingsplicht zonder tussenkomst van de ODRN zijn niet meegenomen. Vanaf 2018 heeft gemeente Nijmegen ingezet op het toezicht bij deze bedrijven. Van 2018 t/m 2025 zijn alle bedrijven onder het bevoegd gezag van gemeente Nijmegen met een energiebesparingsplicht gecontroleerd die tot nu toe bekend zijn bij de ODRN. Het onderzoek beperkt zicht tot de jaren 2018 t/m 2024. Het gaat om ongeveer 600 bedrijven. De totale jaarlijkse CO₂-reductie komt neer op 10.000 ton. Dit komt overeen met de jaarlijkse CO₂-uitstoot van ongeveer 4.200 gemiddelde huishoudens.

Energielabel C-verplichting

Minimaal 86 % van het totale kantooroppervlak in de gemeente Nijmegen voldeed eind 2025 aan de energielabel-C-plicht. De Energielabel-C-verplichting stelt dat kantoorgebouwen per 1 januari 2023 minimaal een energielabel C bezitten. Alle 408 kantoorpanden in de gemeente Nijmegen zijn gecontroleerd op het energielabel. Er zijn nog ongeveer 100 panden (14 % van het totale kantooroppervlak) die nog niet voldoen, met deze locaties staan we in contact. We verwachten dat bij nader onderzoek veel van deze kantoren alsnog onder de uitzonderingsregels gaan vallen aangezien dit de kleinere kantoren betreft. De verwachting is dat in 2026 alle kantoren zullen voldoen. Waar medewerking uitblijft zullen we handhavend optreden.

Regionaal Energie Expertiseteam (REE) - aanpak MKB en maatschappelijke instellingen

Binnen de GMR is het Regionaal Energie Expertiseteam (REE) opgericht om bedrijven te helpen bij vragen over energie. Via het REE kunnen Nijmeegse bedrijven een subsidie van € 1.500 aanvragen voor het verkrijgen van een energieadvies of het nemen van energiemaatregelen. In aanvulling op het Regionaal Energie Expertiseteam (REE) van de Groene Metropoolregio zijn wij in september 2025 een lokale proactieve(re) aanpak van energiebesparing bij MKB-bedrijven en maatschappelijke organisaties gestart. De focus lag in eerste instantie op 3 sectoren: bedrijven op de Winkelsteeg en Kerkenbos, detailhandel en horeca en zorg, waarbij 60 tot 65 MKB-bedrijven en zorgorganisaties een CO₂-reductieplan kunnen laten opstellen. Op basis van een reductieplan kunnen ze de geadviseerde energiemaatregelen uitvoeren, eventueel met subsidie. In 2025 zijn 17 CO₂-reductieplannen opgesteld. De rest zal in 2026 plaatsvinden.

Paragraaf 1.4 Aardgasvrije wijken

Actualisatie Warmtevisie en bronnenstrategie

Op 18 december 2024 heeft uw raad de nieuwe Warmtevisie 'Oude stad, nieuwe warmte' vastgesteld. De Warmtevisie geeft de kaders voor de warmtetransitie tot 2035. We geven hiermee inwoners, ondernemers en partnerorganisaties duidelijkheid over onze koers voor de komende jaren. Ook bieden we inwoners, ondernemers en partners handelingsperspectief, zodat ze weten met welke concrete stappen ze aan de slag kunnen. Ter invulling van de motie 'Eén bron is geen bron', die bij de vaststelling van de Warmtevisie is aangenomen, hebben wij 3 themasessies voor de gemeenteraad georganiseerd en op 27 mei 2025 de Bronnenstrategie warmtenetten Nijmegen aan u aangeboden. Wij zijn voornemens om in 2026 het Warmteprogramma op te stellen als de Bgiw is vastgesteld, omdat hierin de voorwaarden staan waaraan een Warmteprogramma moet voldoen. De Warmtevisie 2024 zal worden gebruikt als basis voor het Warmteprogramma.

Oprichting Nijmegen Warmte en warmtenet Dukenburg

Op 18 juni 2025 gaf uw raad groen licht voor een warmtenet voor Dukenburg, te realiseren door het publiek integraal warmtebedrijf Nijmegen Warmte. Op 9 juli 2025 is Nijmegen Warmte formeel opgericht. Met Nijmegen Warmte B.V. lopen we vooruit op de definitieve vaststelling van de Wcw door de Eerste Kamer. Als onderlegger voor het oprichtingsbesluit zijn het bedrijfsplan, de statuten en aandeelhoudersovereenkomst vastgesteld. Gemeente Nijmegen neemt deel aan Nijmegen Warmte B.V. met 25,5% van de aandelen met borging van zeggenschap over belangrijke onderwerpen, zoals betaalbaarheid en duurzaamheid. De statuten van het warmtebedrijf voorzien in de mogelijkheid tot toetreding van een bewonerscoöperatie als aandeelhouder.

Afgelopen jaar in Zwanenveld en Lankforst-Noord zijn circa 200 appartementen in verschillende complexen van Woonwaarts en Talis aangesloten op het warmtenet van de inloopoplossing.

Hengstdal

We hebben in de eerste helft van 2025 de evaluatie van proeftuin Buurt Energie Systeem (BES) Hengstdal in Bomenbuurt-Oost afgerond. Op basis van de evaluatie is een plan van aanpak opgesteld hoe we de PAW-middelen (Proeftuin Aardgasvrije Wijken) in kunnen zetten voor de ondersteuning van een nieuw warmte-initiatief in Hengstdal. Bewoners hebben de gelegenheid gekregen om een alternatief project in te dienen. Buurt Warmte Coöperatie (BWC) Hengstdal heeft dit gedaan. Met behulp van een subsidie heeft BWC een projectplan uitgewerkt.

Stationsdistrict en omliggende wijken

In de Warmtevisie 2024 zijn het Stationsdistrict en de omliggende wijken aangewezen als onderzoeksgebied naar de haalbaarheid van een publiek warmtenet. Daarbij bouwen we voort op de eerdere onderzoeken in het Stationsdistrict. Om de haalbaarheid verder te bepalen zijn diverse stappen gezet. Nijmegen Warmte is de beoogde partij om het warmtenet te realiseren in Stationsdistrict en omliggende wijken, maar in eerste instantie wordt met Vattenfall onderzocht of op het bestaande net in Waalfront aangesloten kan worden. De voorwaarden en tarieven hiervoor worden op dit moment uitgewerkt. We hebben daarnaast een onderzoek uitgevoerd of een warmtenet daadwerkelijk de beste manier is om dit gebied aardgasvrij te maken. Alhoewel dit onderzoek aantoont dat een warmtenet enkele belangrijke voordelen heeft boven warmtepompen blijkt uit het onderzoek ook dat het kostbaar zal zijn om een warmtenet in dit deel van de stad te realiseren. Als derde stap zijn mogelijke locaties verkend voor een hulpwarmtecentrale.

Winkelsteeg

Er is onderzoek gedaan naar een 'warmte- en koudestrategie Winkelsteeg'. De conclusie is dat voor de nieuwbouw een bodemenergiesysteem duurzaam warmte en koude kan leveren. Om meer duidelijkheid te krijgen over de potentie van de bodem zijn twee proefboringen uitgevoerd. De bodem in Winkelsteeg blijkt geschikt voor het toepassen van bodemenergiesystemen. Bij het uitgeven van de tenders wordt voorgeschreven dat bodemenergie

wordt toegepast bij de warmte-/koudevoorziening (WKO). Met een bodemenergieplan zorgen we voor een optimaal gebruik van de beschikbare ruimte in de ondergrond.

Het gebruik van bodemenergie is ook een maatregel om de druk op het elektriciteitsnet zo klein mogelijk te maken. De WKO met bodemenergie verbruikt tijdens de piekmomenten minder elektriciteit dan warmtepompen die gebruik maken van de buitenlucht. We hebben onderzoek uitgevoerd naar extra mogelijke maatregelen om te bouwen met zo min mogelijk impact op het net.

Aardwarmte

In de aardlagen op 1,2 - 1,5 km diepte is mogelijk potentie voor geothermie aanwezig. Sinds Q2 2023 werken de gemeente Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen (LOAN) samen om die geothermiepotentie nader te onderzoeken. Volgens Energie Beheer Nederland (EBN) is op dit moment geen extra seismisch onderzoek noodzakelijk. Er kan worden toegewerkt naar het uitvoeren van een onderzoeksboring geothermie in de regio. In regionaal verband wordt onderzoek gedaan naar de bovengrondse situatie (o.a. afspraken over warmteafzet, ligging warmtenetten en ruimtebeslag bron) en ondergrondse situatie (o.a. opbouw aardlagen, temperatuur water en warmtevermogen bron) in samenhang met elkaar bekeken. De gebiedsverkenning is input voor het bepalen van de voorkeurslocatie van de onderzoeksboring en voor de besluiten van de financiers/subsidieverleners.

Paragraaf 1.5 Energie besparen in woningen

Op 1 februari 2023 is het raadsvoorstel programma Energie besparen woningen 2023-2030 door uw raad vastgesteld en in maart 2025 heeft het college van B&W het Uitvoeringsplan Isoleren Woningen vastgesteld en aangeboden aan uw raad met 4 actielijnen:

1. Slecht geïsoleerde Koopwoningen met relatief lage WOZ-waarden

De opdrachten voor de Wijkgerichte aanpak isolatie voor grondgebonden woningen en de Aanpak isolatie VvE's zijn in december gegund aan Plan P en VvE Belang. Voorafgaand aan de aanbesteding heeft VvE Belang in 2025 in opdracht van de gemeente begeleiding geboden aan VvE's bij het verduurzamen van woningen. 358 inwoners hebben de informatiebijeenkomsten bezocht en 47 VvE leden hebben de cursus van drie dagdelen gevolgd.

2. Huurwoningen

In aanvulling op de landelijke prestatieafspraken met woningcorporaties over isolatie – geen energielabels E-F-G meer na 2028 – hebben wij binnen de lokale Meerjarige Prestatie Afspraken 2026 – 2030 afspraken gemaakt over de bestrijding van energiearmoede en afstemming met de gemeentelijke isolatieaanpak. In december 2025 hebben we een convenant met de woningcorporaties vastgesteld, op basis waarvan woningcorporaties subsidie kunnen krijgen voor het nemen van energiebesparende maatregelen in hun woningen.

3. Koopwoningen op eigen initiatief

In 2025 zijn 412 doe-het-zelf-adviesgesprekken gevoerd en 235 inwoners zijn overgegaan tot isoleren. Helaas heeft het faillissement van Groupcard, de partij die de doe-het-zelf cadeaukaarten verzorgde, geleid tot financieel verlies en aanpassingen in het project. Hierna verliep het proces via een achteraf declaratie. In 2025 zijn 332 adviezen gegeven door het Energieloket, waarvan 66 vanuit het VvE loket.

4. Snel besparen op de energierekening met eenvoudige maatregelen

Vanaf 2025 ontvangt Huis voor Compassie subsidie voor energiecoaches (gericht op gedragsverandering) én energiefixers, die kleine energiebesparende maatregelen uitvoeren, zoals het plaatsen van radiatorfolie en tochtstrips.

Aanpak isoleren koopwoningen 2026 t/m 2029 (actielijn 1 en 3)

Vanuit het Rijk hebben we de drie tranches van de Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (Spuk-LAI) ontvangen. Deze uitkering is bedoeld voor de isolatie van minimaal 4.228 slecht geïsoleerde koopwoningen met een WOZ-waarde lager dan € 429.300,- (peildatum 2023).

Op 9 september 2025 is de aanbesteding voor de wijkgerichte isolatieaanpak voor grondgebonden woningen en de stedelijke aanpak voor VvE's gepubliceerd. De aanpak start in het eerste kwartaal van 2026, onder voorbehoud van een succesvolle aanbesteding.

Eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerde grondgebonden woning (eengezinswoning) met een maximale WOZ-waarde € 429.300,- kunnen in de aanpak kiezen uit twee routes:

1. Zelf een isolatiebedrijf selecteren en zelf de landelijke en gemeentelijke isolatiesubsidie aanvragen;
2. Gebruik maken van een ontzorgingstraject via een externe partij. De externe partij zorgt in dit traject voor het energiebespaaradvies, de uitvoering van de isolatie-/ ventilatiemaatregelen en de aanvraag van landelijke en gemeentelijke subsidie.

Eigenaar-bewoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum ontvangen een twee keer zo hoge gemeentelijke subsidie. Hiermee willen wij bereiken dat juist de groep eigenaar-bewoners met een smalle beurs en een slecht geïsoleerde woning wordt gemotiveerd om te isoleren. Dit heeft namelijk een enorm effect op het energieverbruik en daarmee de energierekening. Met de subsidie kunnen zij één á twee maatregelen kosteloos toepassen. Het subsidiebedrag is ook hoger bij toepassing van biobased isolatiemateriaal.

De werving van eigenaar-bewoners voor de wijkgerichte isolatieaanpak voor grondgebonden woningen start in 4 wijken in Nijmegen-West: De Biezen, Wolfskuil, Heseveld en Neerbosch-Oost. Nijmegenaren uit andere wijken kunnen zich vanaf de start ook al aanmelden.

Ook bij de VvE-aanpak kunnen inwoners kiezen uit twee routes:

1. Zelfstandig met de VvE komen tot het besluit om te isoleren, een isolatiebedrijf selecteren en de gemeentelijke isolatiesubsidie aanvragen.
2. Gebruik maken van een ontzorgingstraject via een externe partij. Dit traject bestaat uit een op maat gemaakt pakket, bijvoorbeeld een isolatiescan, hulp bij de besluitvorming en hulp bij het beoordelen van offertes van isolatiebedrijven.

Eigenaar-bewoners van koopwoningen met een hogere WOZ-waarde kunnen gebruik blijven maken van advies van het Nijmeegse energieloket en de doe-het-zelf subsidie. Het Energieloket is dit jaar verhuisd van het Regionaal Energieloket naar Nijmegen.nl.

Doe-het-lekker-zelf cadeaukaarten en advies (actielijn 3)

Er is een subsidieregeling voor inwoners die zelf isolatie aanbrengen in huis. Eind oktober 2025 worden de laatste doe-het-zelf-adviezen in de huidige vorm aangeboden. Inwoners hebben dan nog drie maanden om de materialen aan te schaffen en te declareren. Daarbij wordt de aanschaf van bio-based materiaal gestimuleerd. Vanwege het succes van deze regeling is het subsidiebedrag afgelopen jaar tussentijds verhoogd. Naar verwachting leidt dit eind oktober 2025 tot het aantal van 1.000 uitgevoerde doe-het-zelf-adviesgesprekken (en adviezen).

Helaas heeft het faillissement van Groupcard, de partij die de doe-het-zelf cadeaukaarten verzorgde, geleid tot aanpassingen in het project en een financieel verlies. Hierover is de raad apart geïnformeerd via een raadsbrief d.d. 2 september 2025.

Het stimuleren van doe-het-zelf-isolatie wordt geïntegreerd in de Aanpak isoleren koopwoningen 2026 t/m 2029 die hiervoor is beschreven.

Aanpak Vereniging van Eigenaars (VvE's) (actielijn 1 en 3)

In 2025 heeft VvE Belang in opdracht van de gemeente begeleiding geboden aan VvE's bij het verduurzamen van woningen. De opdracht loopt tot en met 31 december 2025. De belangstelling vanuit de VvE's is groot, 358 inwoners hebben de informatiebijeenkomsten bezocht. En al 47 VvE leden hebben de cursus van drie dagdelen gevolgd. In deze cursus komen alle technische, financiële en juridische zaken aan bod die van belang zijn om te komen tot een VvE-besluit en daadwerkelijke uitvoering van isolatiemaatregelen. VvE's kunnen na de training gebruik maken van

een coach die hen verder begeleidt in de besluitvorming. De aanpak voor VvE's die wij in 2026 starten als onderdeel van de Aanpak isoleren koopwoningen 2026 t/m 2029 is mede gebaseerd op de successen uit de lopende aanpak.

Energiecoaches & energiefixers (actielijn 4)

Voor inwoners die het meest door energiearmoede getroffen zijn, hebben wij sinds 2022 een aanbod van energiecoaches en energiefixers. Het energiefix-project, uitgevoerd door Sol BV, is eind 2024 afgerond. Vanaf januari 2025 ontvangt het Huis voor Compassie subsidie voor energiecoaches, die zich richt(t)en op gedragsverandering en dat vanaf dit jaar combineren met energiefixmaatregelen (kleine energiebesparende maatregelen, zoals radiatorfolie en tochtstrips). Nadruk hierbij ligt op de ondersteuning van inwoners met een laag inkomen en hoge energielasten. Met de woningcorporaties zijn wij in overleg over extra mogelijkheden om hun huurders met energiearmoede te ondersteunen.

Energiezuinig witgoed (actielijn 4)

Sinds medio 2023 is vanuit het programma Energie besparen woningen een financiële bijdrage geleverd voor het verstrekken van energiezuinig witgoed via de bijzondere bijstand. Deze financiële bijdrage loopt tot en met 2026.

Natuurinclusief isoleren

Binnen de deelopgave besparen houden we rekening met Natuurvriendelijk isoleren. Wij volgen de landelijke en provinciale ontwikkelingen op dit terrein nauwgezet. Op dit moment is er in iedere wijk de mogelijkheid om middels de tijdelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren spouwmuurisolatie en dakisolatie vanaf de buitenzijde aan te brengen. Hiervoor wordt wel een grens gehanteerd; de methode mag bij maximaal 6% van de woningen (verspreid over 3 jaar: 1e jaar 3%, 2e jaar 2%, 3e jaar 1%) worden toegepast om toch enige ruimte te geven aan isolatie. Parallel hieraan zijn we met ecologisch onderzoek voor het Soortenmanagementplan (SMP) in de wijken Biezen, Wolfskuil, Heseveld en Neerbosch-Oost gestart, ter voorbereiding op de wijkgerichte isolatieaanpak.

Paragraaf 1.6 Indicatoren

Energie

Indicator: percentage CO2 besparing t.o.v. 1990

Definitie: De hoeveelheid CO2 die is uitgestoten door bedrijven, huishoudens en vervoer

Streven: 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990 en klimaatneutraal in 2050.

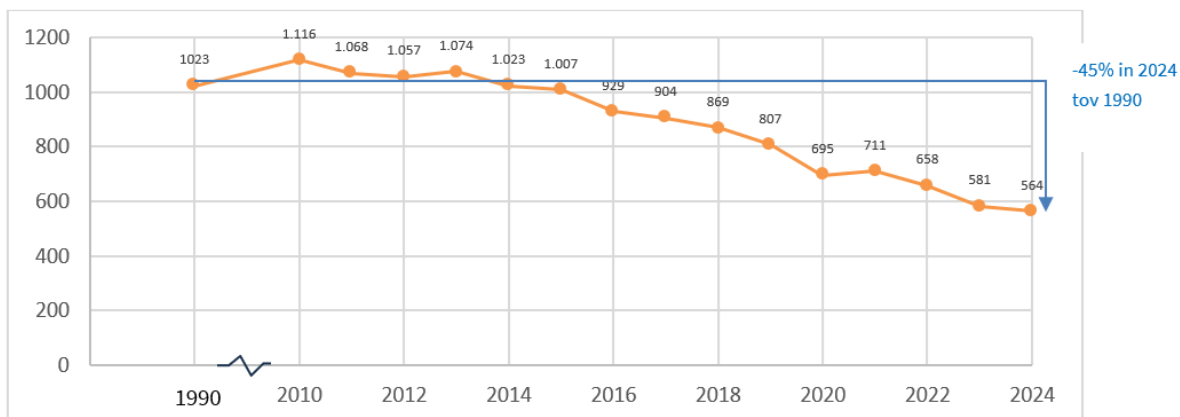
Draagt bij aan: Klimaat neutraal 2050

Brongegevens: Regionale Klimaatmonitor

Toelichting: Het streven is vastgelegd in het Raadsbesluit van 29 januari 2025

Opmerking: Cijfers 2025 nog niet beschikbaar

Totale CO₂ emissie in Nijmegen (in kton)

Indicator: aantal woningequivalenten (woningen en utiliteitsbouw) zonder aardgasaansluiting

Definitie: Hier worden alle woningen en utiliteitsbouw zonder aardgasaansluitingen bedoeld. Dus ook woningen die nooit een gasaansluiting hebben gehad zoals in de Waalsprong en Waalfront worden meegenomen.

Streven: Klimaat neutraal 2050

Draagt bij aan: Klimaat neutraal 2050

Brongegevens: Liander, Indigo

In onderstaande tabel staat het aantal bestaande woningen die per jaargang van het aardgas af zijn gegaan (transitie gedreven gasverwijderingen):

Tabel: aantal energie transitie gedreven gasverwijderingen kleinverbruik - Nijmegen

JAAR	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'23	'24	'25	Eindtotaal
Nijmegen	12	10	16	12	13	15	16	14	47	190	89	185	157	177	154	473	1.642

In onderstaande tabel staat het aantal nieuwe woningen die op het warmtenet Waalsprong/Waalfront zijn aangesloten. In 2025 waren er 10.154 woningen op dit warmtenet aangesloten. Daarnaast zijn er 16 bedrijven (utiliteit) aangesloten die qua warmteverbruik gelijk staan aan 600 woningen.

Tabel: aantal nieuwbouwwoningen en bedrijven aangesloten op het warmtenet Waalsprong/Waalfront

	Aantal woningen	Aantal bedrijven	Aantal weq-woningen	Aantal weq-bedrijven	Totaal weq
2012	3.112	4	3.112	169	3.281
2013	3.425	4	3.425	169	3.594
2014	3.646	5	3.646	184	3.830
2015	3.964	8	3.964	224	4.188
2016	4.564	8	4.564	251	4.815
2017	5.603	7	5.603	211	5.806
2018	5.907	8	5.907	297	6.204
2019	6.243	10	6.243	444	6.687
2020	6.847	10	6.847	444	7.291
2021	7.245	10	7.245	444	7.689
2022	8.473	10	8.473	444	8.917

2023	9.138	12	9.138	583	9.721
2024	9.684	12	9.684	583	10.267
2025	10.154	16	10.154	600	10.754

Hoofdstuk 2: Klimaatbestendige en groene stad

Bestuurlijke producten: vastgestelde college- en raadsbesluiten:

- Evaluatie bomenplan Nijmegen (6 januari 2026)
- Verlenging en aanpassing subsidieregelingen Afkoppelen hemelwaterafvoer en Groendaken en gevels tot en met 2026 (16 december 2025)
- Omgevingsprogramma water en riolering 2026-2029 (16 december 2025)
- Meerjarige prestatieafspraken met wooncorporaties, huurdersorganisaties en gemeente (College: 9 december 2025, Raad 4 februari 2026)
- Uitvoeringsagenda groen-blauw raamwerk en landelijk gebied (25 november 2025)
- Omgevingsvisie Nabije Stad (10 september 2025)
- Brief aan de Raad Voortgangsmelding en schets vervolg opgave Klimaatadaptatie (6 mei 2025)
- Beheerplannen Bossen (18 februari 2025)
- Brief aan de Raad Motie Stevig inzetten voor een klimaatbestendig Nijmegen (7 januari 2025).

Nijmegen is een groene stad, in een afwisselend landschap, met de Waal en de uiterwaarden aan de ene zijde, aan de andere zijde de stuwwal met haar bossen en in het westen het voormalig poldergebied van Dukenburg. Nijmegen wordt gezien als deel van een ecologisch en landschappelijk uniek knooppunt. Veel van dit groen is echter van onze burens, maar in 2025 heeft vooral de vergroening van de stad de volle aandacht gekregen. De Groene Metropoolregio werkt aan een Groenblauw Raamwerk voor een groene mantel om Nijmegen heen. Ook in 2025 heeft klimaatadaptatie vooral in de wijken en bij verschillende ruimtelijke projecten aandacht gekregen. Vanuit het Bomenplan Nijmegen is de aanpak rondom bomen voortgezet en zijn al vele honderden extra bomen aangeplant. De campagne Operatie Steenbreek (vergroenen van tuinen) is vanwege zijn succes weer volop in de publiciteit.

Paragraaf 2.1 Beleidsactiviteiten en resultaten

Groen heeft verschillende functies en dient meerdere doelen. Groen is voor klimaatadaptatie één van de middelen om te komen tot een klimaatbestendige stad tegen hitte en wateroverlast. Niet alleen in onze eigen openbare ruimte, maar ook op terreinen van derden.

De gemeente Nijmegen kan op verschillende manieren sturen op de ontwikkeling van een groene en klimaatbestendige stad. Als eigenaar en opdrachtgever, bijvoorbeeld in de openbare ruimte, hebben we veelal een sturende rol. In andere gevallen hebben we als gemeente minder directe invloed. Wel stimuleren we andere partijen om maatregelen te nemen die bijdragen aan een groene en klimaatbestendige stad. In 2025 hebben we in deze verschillende rollen de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Actualisatie omgevingsvisie Nabije Stad
- Omgevingsprogramma Water en Riolering
- Opdracht voor opstellen Omgevingsprogramma Stadsvergroening
- Evaluatie Bomenplan
- Opstellen integraal actieplan hitte
- Meerjarige prestatie afspraken over klimaatadaptatie met de Nijmeegse woningcorporaties
- Ontwikkeling van regels waterberging bij nieuwbouw in het omgevingsplan
- Verschillende activiteiten op het gebied van Biodiversiteit en stadslandbouw
- Regionale samenwerking

Geactualiseerde Omgevingsvisie Nabije Stad

In de geactualiseerde Omgevingsvisie Nabije stad, vastgesteld op 10 september 2025 zijn de streefdoelen voor klimaatadaptatie en groen opgenomen om in 2050 te komen tot een klimaatbestendige en biodiverse stad.

- In 2050 willen we de stad klimaatadaptief hebben ingericht.
- De prioritaire gebieden willen we in 2035 klimaatadaptief met voorrang hebben aangepakt.
- We zorgen voor een groene, gezonde én klimaatbestendige omgeving
- We behouden, versterken en vergroten de biodiversiteit
- We hanteren water en bodem als richtinggevend

De uitwerking van de strategie naar uitvoering volgt in Omgevingsprogramma's.

Omgevingsprogramma Water en Riolering

Op 16 december is het Omgevingsprogramma voor Water en Riolering (PWR) vastgesteld. In dit programma worden de drie wettelijke watertaken, de doelen van de Omgevingsvisie en klimaatadaptatiestrategie verder uitgewerkt en vertaald naar de uitvoering (afvalwater, hemelwater en grondwater). Het beperken van wateroverlast als gevolg van extreme regenbuien valt onder de watertaak hemelwater en heeft invloed op de andere wettelijke watertaken. Klimaatadaptatie met betrekking tot het thema wateroverlast (ook droogte) is verwerkt en concreet opgenomen in het PWR. In het PWR zijn de volgende activiteiten benoemd:

- De komende jaren worden er diverse onderzoeken gestart die een bijdrage gaan leveren aan de concrete invulling van de verdere opgave voor klimaatadaptatie met betrekking tot wateroverlast. Zo wordt er bijvoorbeeld een systeemanalyse stedelijk water (SSW) opgesteld die ondersteunend zal zijn voor het bepalen van de investeringen om wateroverlast te beperken.
- In het PWR is een meerjareninvesteringsprogramma opgenomen voor bijvoorbeeld rioolvervangingsprojecten. Alle investeringsprojecten voor de riolering worden klimaatadaptief (wateroverlast, droogte) uitgevoerd. Daarnaast krijgen projecten die in de prioritaire gebieden vallen voorrang.
- Dit PWR heeft concreet de focus gelegd op communicatie. Zo wordt er gewerkt aan een communicatieplan en gerichte campagnes waarbij aansluiting met klimaatadaptatie nodig is alsook met de regio. Voor ontzorgende communicatiemaatregelen wordt het 'waterloket' uitgebreid en afkoppel- en grondwatercoaches ingezet. Ook worden subsidieregelingen onderzocht die mogelijk efficiënt zijn voor klimaatadaptatie.
- Daar waar kan worden vanuit het PWR kansen benut tussen groen en water. Zowel in de investeringen maar ook in het reguliere werk. Het betreft maatwerk. Het inrichten van natuurvriendelijke oevers is een duidelijk voorbeeld van het benutten van kansen.

Opdracht Omgevingsprogramma Stadsvergroening (werktitel)

In de omgevingsvisie is opgenomen dat we naast een omgevingsprogramma water en riolering ook een programma klimaatadaptatie en groen gaan opstellen. Dit om de komende jaren tot uitvoering te komen op de thema's groen, bomen, biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid. Het streven is om dit zo integraal mogelijk te doen. In 2025 is gestart met verkennen en formuleren van de opdracht. In 2026 zal het omgevingsprogramma worden opgesteld.

Opdracht tot opstellen integraal actieplan hitte

Om te komen tot een integrale aanpak van het thema hitte is in 2025 de opdracht gestart om samen met externe procesbegeleiding de landelijke methode menukaart hitte te doorlopen. Hiermee is samen met interne en externe stakeholders toegewerkt naar een integraal actieplan hitte met acties binnen de domeinen gezondheid, gebouw en gebied om te komen tot een hittebestendige stad.

Evaluatie Bomenplan

De evaluatie van het Bomenplan dat in 2025 is opgeleverd laat het volgende zien wat in 2025 is bereikt:

- Tussen 2022–2025 is het bomenareaal met 8% gegroeid (doel 4%). Het totaal van 4.000 nieuwe bomen wordt gehaald in 2026. Het betreft het aantal bomen in de openbare ruimte die als individuele boom beheerd worden.

- Bij 650 (bijzondere) bomen zijn groeiplaatsen verbeterd, o.a. door bodemverbetering, het toepassen van beluchtingstechnieken en vergroting van boomspiegels. Nieuwe aanplant krijgt standaard een hoogwaardige plantplaats. Dit verlengt de levensduur van bomen van gemiddeld 30–40 jaar naar 50–100 jaar.
- Vergunningen en compensatieregelingen zorgen voor betere bescherming en in stand houden van bomen.
- In totaal zijn er in 2024 en 2025 330 bomen uitgedeeld aan inwoners, woningbouwcorporaties en scholen.

Meerjarige prestatieafspraken met wooncorporaties over klimaatadaptatie

De gevolgen van een extremer klimaat zijn merkbaar voor de gebouwde omgeving en de bewoners die daar gebruik van maken. Daarom maken corporaties, gemeente en huurdersorganisaties afspraken. In 2025 zijn de nieuwe meerjarige prestatieafspraken 2026-2030 vastgesteld waar met betrekking tot het onderwerp klimaatadaptatie samenwerkingsafspraken gemaakt zijn over:

- Het wegnemen van knelpunten in processen
- Klimaatadaptatieve maatregelen
- Vergroenen van tuinen
- Campagnes van de gemeente verspreiden onder huurders
- Koeling door snellere maatregelen en bomen
- Klimaatadaptatieve regels in het omgevingsplan

Planregels Hemelwaterberging bij nieuwbouw

In 2025 is een start gemaakt met het formuleren van regels zodat bij nieuwbouw meer hemelwater wordt vastgehouden op de plek waar het valt, waarbij het daarna in de bodem kan infiltreren en/of vertraagd afgevoerd kan worden op het gemeentelijk (afval)watersysteem. Zo voorkomen we overlast bij piekbuien en zorgen we voor een gezondere leefomgeving. Dit sluit aan bij het landelijk beleid, de omgevingsvisie en de klimaatadaptatiestrategie

Paragraaf 2.2 Projecten en stimuleringsacties voor en met de stad

Quick wins 2025 en vergroeningsprojecten

In 2025 is weer actief ingezet op het vergroenen van de openbare ruimte. Bij het onderhoud van de wegen is overbodige verharding verwijderd in de Archipelstraat, de Groenewoudseweg, de Scheidingsweg, Tolhuis 10e straat, de Panoevenlaan en de Industrieweg. Samen met bewoners zijn verschillende buurtpleinen en grasvelden klimaatadaptatief ingericht. Voorbeelden zijn de Professor de Lange Wendelstraat, het Castellaplein, het Teerplein en het Dorpsplein in Lent. Bij de herinrichting van de vijfknop in het stationsdistrict zijn wadi's en infiltratieriolen aangelegd.

Daarnaast zijn veel klimaatadaptatieve en vergroeningsprojecten in voorbereiding, zoals de Cort van der Lindenstraat, de Spoorbuurt en de Kanunnikenbuurt. Ook werken we aan de voorbereiding van het verwijderen van zinloze verharding op trottoirs, pleinen en hofjes. Deze locaties worden in het plantseizoen van 2026 uitgevoerd.

Vorderingen Groene Corridor Zuidzijde

In 2025 zijn vooral voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om in de komende jaren zoveel mogelijk fysieke ingrepen uit te kunnen voeren om de Groene Corridor te gaan vergroenen. Er is geïnvesteerd in de relatie met bewonersorganisatie Vrienden van de Groene Corridor en met gebruikers en grondeigenaren langs het spoor. De samenwerking tussen de projectorganisatie Stationsgebied, projectorganisatie Station Heyendaal en Groene Corridor Zuid is versterkt. Samen met Radboud Universiteit en Hortus Botanicus zijn afspraken gemaakt over het creëren van een doorbraak voor de Groene Corridor op het campusterrein. Met hockeyvereniging NMHC is een doorbraak over het sportterrein verkend. Er is een knoop doorgemaakt over het opknappen en in gebruik nemen

van het Seinhuis in Spoorkuil Bottendaal. Twee groepen studenten van de HAN hebben een onderzoeksopdracht binnen de Groene Corridor afgerond en vanuit het project is input geleverd voor het KIN-ACT onderzoeksprogramma (Klimaatonderzoek Initiatief Nederland - Accelerating Climate Transitions in Urban Regions).

Waterprojecten

De ontwikkelingen in de Waalsprong zijn verder doorgezet, waarbij nieuwe rioolvoorzieningen zijn aangelegd. Dit betreft onder andere het woonrijp maken van Zuiderveld-West, fase C. Binnen het project Vernieuwingsgolf Spoorbuurt in Hengstdal is ongeveer 400 meter bergingsriool aangelegd in de Dunklerstraat en Obrechtstraat om wateroverlast in de wijk te verminderen. In de wijk Hatert, in de Cort van der Lindenstraat, is circa 650 meter vuilwaterriool vervangen. Binnen hetzelfde project is daarnaast ongeveer 500 meter regenwaterriool vernieuwd. Ook het riool in de Gausstraat en Achter de Bank is vernieuwd. In Winkelsteeg zijn in het kader van de herinrichting voorzieningen geplaatst om zowel het functioneren als het onderhoud van het rioolstelsel te optimaliseren. Binnen deze projecten is gestreefd naar zo min mogelijk ondergrondse infrastructuur (zoals buizen). Er is gekozen om hemelwater waar mogelijk bovengronds af te voeren naar groene ruimten, zoals wadi's. Daarnaast hebben we circa 40 km aan rioolleidingen geïnspecteerd, gereinigd en beoordeeld. Het datakwaliteitstraject voor de riolering is voor 80% afgerond en de achterstand in revisies is voor 95% weggewerkt waardoor de gegevens die nodig zijn voor projecten en de oplading van het meerjarenplan rioolvervangings betrouwbaar zijn.

Er is verkend om via artificial intelligence (AI) onze riolen te beoordelen en ook is onderzocht hoe innovatieve technieken (bijv. werken met een drone) ingezet kunnen worden in het beheer van onze grotere riolen. Het hydraulisch model van de gemeente Nijmegen is tot 75% gevalideerd en geeft ons meer inzicht in de werking van het rioolstelsel.

Wateroverlast Nijmegen-West

De langdurige neerslag in 2023 en 2024 heeft in Nijmegen West tot wateroverlast in kelders geleid. In 2025 is een tweede bewonersavond georganiseerd, waarin het eerder uitgevoerde onderzoek naar de oorzaken, de verantwoordelijkheden en de aanbevelingen aan de gemeente zijn gepresenteerd aan de bewoners. Het juridisch onderdeel van het onderzoeksrapport is door een juridisch bureau geverifieerd. Om tot gezamenlijke oplossingen te komen is samenwerking gezocht met het waterschap, de provincie en Rijkswaterstaat. Het grondwatermeetnet van de gemeente is uitgebreid met vier extra peilbuizen in Nijmegen West en de meetgegevens zijn online toegankelijk gemaakt. Ook de gemeentelijke loketfunctie is versterkt. Bewoners met wateroverlast in de kelders hebben we de mogelijkheid geboden om bezwaar aan te tekenen op hun WOZ-waarde van hun woning, in een aantal gevallen is deze aangepast. Om hen te ondersteunen in de uitvoering van maatregelen, is de Lening Toekomstbestendig wonen ook voor maatregelen aan kelders beschikbaar gesteld. Tenslotte is besloten om een onderzoek uit te laten voeren naar de verwachte toekomstige grondwaterstanden, de kwetsbaarheid van de kelders en woningen voor deze verwachte grondwaterstand en de maatregelen die hiervoor het meest passend zijn.

Stadslandbouw en biodiversiteit

- Natuurinclusief bouwen

Er zijn in 2024 planregels opgesteld om het natuurinclusief bouwen in het omgevingsplan te laten landen (Q2-2025) en sinds januari 2025 zijn er twee adviseurs (adviseur natuurinclusief) aangesteld ter toetsing en advisering. Aanvullend hebben we een webpagina gepubliceerd, een digitale tool ontwikkeld, een weggeefactie gestart van zo'n 700 nestkasten, zijn we een consortium gestart met de Wageningen Universiteit (WUR), en hebben we een (studenten)onderzoek uit laten voeren naar draagvlak omtrent dit thema. Ook treffen we op diverse locaties (eigen gebouw/grond) natuurinclusieve maatregelen, zoals een faunatoren in Zuiderveld en Park Waaijstein. In 2026 zal de toepassing van de toolbox worden geëvalueerd.

- Ecologisch beheer

Het ecologisch beheer van onze stadsbosjes, groenstroken, en aanleg/beheer van diverse landschapselementen zoals takkenrillen en poelen is voortgezet. Actieve groengroepen (o.a. Lindenholt, Limos, Hees, Bloemendal (IVN)

en het Patersbos) hebben actief bijgedragen aan de vergroening (incl. beheer) van de stad. Enkele voorbeelden van participatie en vergroeningsprojecten zijn, Bloemendal, Dorpsplein Lent, winkelcentrum Hatert, Voorstadslaan, Bandoengstraat, Weijbroekweg en Edisonstraat.

- Ecologische groenstructuur

In 2024 hebben we de ecologische groenstructuur meer in grove detail ingetekend en op hoofdlijnen uitgewerkt in 2025 in de actualisatie van de omgevingsvisie Nabije Stad, incl. bijbehorende teksten toegevoegd. Een vervolgstap is nog steeds om de kaart verder uit te kristalliseren en vast te leggen in het Omgevingsplan. Aanvullend hebben we een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin concrete en minder concrete stappen om uitvoering te geven aan ons groenbeleid. In 2025 is – in samenwerking met het opgaveteam klimaatadaptatie – een start gemaakt met de uitvoering van een aantal concrete vergroeningsprojecten, onder leiding van een vast projectteam onder de noemer ‘Quickwins - stadsvergroening’. Dit wordt in 2026 voortgezet. De minder concrete stappen (zoals “laat dood hout liggen”) worden verweven in lopende werkprocessen.

- Monitoring soorten

We monitoren diverse soortgroepen om goed onderbouwde uitspraken te kunnen doen over de biodiversiteit van Nijmegen i.r.t. ons beheer en beleid. Om uitvoering te geven aan het monitoringsplan zijn we dit jaar een langlopende soortenmonitoring (citizen science) gestart. De focus ligt op het meeliften met bestaande (landelijke) meetnetten, gecoördineerd door landelijke soortenorganisaties. Daarnaast zijn er professionele monitoringopdrachten uitgevoerd naar vegetatie, bijen en zweefvliegen, insecten en bodemleven. Ook werken we samen met de Zoogdiervereniging voor de totstandkoming van een egelmeetnet in Nijmegen. In 2026 gaat een student aan de slag met het uittesten van enkele methodes (pilot). Tot slot werken we samen met team datahuis aan een dashboard om alle monitoringgegevens op een laagdrempelige manier te ontsluiten richting bestuur, vrijwilligers en inwoners. De eerste versie staat online en is te vinden op [Biodiversiteit | Tableau Public](#).

- Stadslandbouw

Afgelopen jaar zijn weer vele stadslandbouw- en andere voedselinitiatieven ondersteund. Het gaat hier zowel om kleinschalige landbouwinitiatieven in en rondom de stad (bijvoorbeeld Boerderij Eetmeerbosch en Gelukkig Groentes), als sociale voedselinitiatieven in de stad (bijvoorbeeld Van Tuin tot Bord en de VoedselHub).

Het loket voor Stadslandbouw is in 2024 geprofessionaliseerd, het heeft een nieuwe naam (Stichting De Streek op Tafel). De Streek op Tafel was in 2025 financieel nog volledig afhankelijk van de gemeente Nijmegen, maar er wordt gewerkt aan een eerlijkere verdeling van de lasten door de omliggende gemeenten ook een structurele bijdrage te vragen.

Ten slotte is in 2025 voor het eerst de subsidieregeling stadslandbouw actief geweest. Ondernemers op gebied van stadslandbouw konden voor 3 verschillende soorten activiteiten subsidie aanvragen. Namelijk voor (voedsel)educatie, voor onderzoek naar nieuwe teeltmethoden/productieprocessen en voor het natuurvriendelijk inrichten van het terrein. Dit liep erg goed, het budget was zo goed als op en er zijn hele mooie projecten uitgevoerd.

- Communicatie

We verspreiden kennis en bewustwording over biodiversiteit en participeren samen met inwoners, groengroepen, vrijwilligers, ondernemers, onderwijsinstellingen en kennisinstituten. De stadsecoloog heeft ook in 2025 veel extra aandacht gegeven aan de biodiversiteit in de stad, samen met de betrokken partijen. Samen met het opgaveteam klimaatadaptatie is een communicatieplan opgesteld. Hier wordt in 2026 uitvoering aan gegeven, in samenwerking met het groene netwerk. De algehele samenwerking met het groene netwerk dat in 2024 is opgestart is in 2025 voortgezet. Ook in 2025 zijn we via diverse wegen meer gaan communiceren over biodiversiteit om de zichtbaarheid/bewustwording omtrent het thema stadsnatuur te versterken. Hierbij valt o.a. te denken aan georganiseerde excursies en wijk safari's en een gemeentelijke Bioblitz op het NYMA terrein. Dit alles zetten we in 2026 verder voort.

Acties Museum de Bastei

In 2025 zijn er weer veel groene projecten uitgevoerd, zowel door de gemeente als door externe partijen zoals Museum De Bastei, onder de paraplu van de campagne Operatie Steenbreek. Per 19 november 2025 is Steenbreek verder gegaan onder de naam Groenmakers.

Maar liefst 12.388 stoeptegels (1115 m²) bij 91 adressen van bewoners zijn er tijdens vier Tegelophaaldagen van Groenmakers vervangen door groen. Andere sprekende projecten waren bijvoorbeeld de actie Pijpenkappuh in samenwerking met Lentekracht waarmee 56 huishoudens regenpijpen hebben afgekoppeld, of de actie “Boompjes voor de Buurt” waarbij 422 bomen zijn uitgedeeld verspreid over Nijmegen-Noord, Nijmegen-West en Lindenholt tijdens evenementen bij drie wijkcentra. Voor Boompjes voor de Buurt werken zes Nijmeegse initiatieven samen: Co-bomen, Meer Bomen Nu, De Broederij, De Rubberfabriek/Oefenruimte.nu, De Warmoes en Groenmakers. Ook werden er verschillende activiteiten georganiseerd in het kader van bewustwording, activatie en inspiratie. Zo namen in 2025, op diverse locaties in de stad, 40 bewoners deel aan een tuinworkshop om hun eigen natuurlijke tuin te ontwerpen. Tijdens de Watersportdagen leerden 275 kinderen uit PO, VO, en SVO, aan de hand van de klimaatles met watertafel hoe een extreme bui voor wateroverlast zorgt. Spelenderwijs ontdekten ze hoe ze droge voeten houden en hittestress verminderen. Het Bastei café in juni werd georganiseerd door Groenmakers met onderwerp ‘Groen op de kaart’. Hier werd gesproken met 70 deelnemers over de geschiedenis van stedelijke groenplannen en een blik geworpen op de toekomst. In samenwerking met Hortus leerden bewoners hoe je je tuin op duurzame wijze klaarmaakt voor de winter tijdens de rondleiding: Je tuin (niet) winterklaar maken. En tijdens de nationale actie ‘Voer de Bij Bij’ van The Pollinators was Museum De Bastei een voedselbank voor bijen en werden er 100 bijenvoedselpakketjes uitgedeeld. Tijdens het Nationale Boomspiegelfeest werden op initiatief van Groenmakers 10 boomspiegels in de wijk Bottendaal vergroend door bewoners. Aan de workshop Buitenspelenderwijs door Groenmakers in samenwerking met Natuurlijksportief namen 17 leerkrachten van het primair onderwijs deel. Een workshop over ontwikkelen en leren in en met een natuurlijke leeromgeving. Er zijn 91 leskisten door de Uitleenservice van Museum De Bastei uitgeleend aan basisscholen. In totaal zijn er 310 boekingen gemaakt via de Groenmakers NDE gids. Daarmee zijn middels de gids 10.429 basisschoolleerlingen bereikt met een natuur- en duurzaamheidseducatie.

Op 19 november 2025 lanceerde Museum De Bastei het nieuwe Nijmeegse groen-initiatief Groenmakers: de hub voor natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE) in Nijmegen. Wethouder Cilia Daemen en museumdirecteur Hans Hooijmaijers onthulden de naam en huisstijl tijdens een bijeenkomst met zo’n zestig vertegenwoordigers van groene organisaties, scholen, gemeente en culturele instellingen. Groenmakers bundelt de krachten van NME Nijmegen en Steenbreek Nijmegen in één nieuwe afdeling binnen Museum De Bastei. Het museum werkt al jaren aan natuureducatie en vergroening van de stad; met de nieuwe hub ontstaat een herkenbaar punt voor bewoners, scholen en buurtinitiatieven die willen vergroenen.

Regionaal

Op regionaal niveau werken we samen met de Groene Metropoolregio en in het Samenwerking Klimaatadaptatie en Afvalwaterketen Regio Nijmegen (SKAN). De SKAN faciliteert gemeenten bij het formuleren van beleid en beleidsinstrumenten, het ontwikkelen van kennis, zoals stresstesten en de communicatie richting bewoners. Hierbij maakt de SKAN gebruik van de website www.veranderijijmee.nl, met maatregelen die bewoners kunnen nemen om hun tuin klimaatadaptief in te richten.

Daarnaast werken we met de SKAN en Groene Metropoolregio aan de regionale projecten Blauwe Motor van de Nijmeegse Stuwwal en de Groene Mantel. Hiervoor is een beslisdocument opgesteld en een intentieovereenkomst ondertekend, inclusief een voorstel voor governance.

De Toekomstvisie Park Lingezege is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GR Park Lingezege.

Subsidies

In 2025 is weer gebruik gemaakt van de subsidieregeling Afkoppelen regenpijpen en Groendaken. Er zijn 51 subsidies afkoppelen aangevraagd waarmee 3277 m² aan daken zijn afgekoppeld. Er zijn 108 groendaken aangevraagd waarmee 3745 m² aan daken zijn vergroend.

Paragraaf 2.3 Indicatoren

In 2023 hebben we de Klimaatadaptatiestrategie “Samen voorbereid op het weer van de toekomst” vastgesteld. Hierin zijn de doelen en doelstellingen voor een klimaatbestendige stad geformuleerd. Hiervoor is in 2024 gewerkt aan nieuwe indicatoren, passend bij de doelstellingen, en is gestart met het vertalen van deze indicatoren in een dashboard. De eerste indicatoren die gereed zijn het gebruik van de subsidieregeling ‘afkoppelen en groendaken’. Op de volgende pagina zijn de uitkomsten te zien. In 2025 is verder gewerkt aan het uitbreiden van dit dashboard. Denk hierbij aan afstand tot koelte, groenpercentage en aantal bomen gepland per wijk.

Dashboard Afkoppelen Regenpijpen

Hieronder zijn twee overzichten uit het Dashboard Klimaatadaptatie weergegeven. In het eerste figuur is links de aantallen aanvragen voor subsidie afkoppelen regenpijpen (per jaar) gepresenteerd. De donkere groene balk geeft aan welk deel ook is toegekend. Daaronder is te zien hoeveel m² verhard dakoppervlak hiermee is afgekoppeld van het riool. In het tweede figuur is de verdeling over de stad weergegeven.

Te zien is dat in 2025 de afname die in 2024 is ingezet is doorgezet en daarmee ook het gerealiseerde afgekoppeld verhard oppervlak. Een eenduidige verklaring hiervoor is niet bekend. In 2026 zal de subsidieregeling worden geëvalueerd en worden gekeken naar mogelijkheden voor een nieuwe regeling.

Definitie: Aantal m² daken waarvan de regenpijp is afgekoppeld

Streven: Zoveel mogelijk regenpijpen die nog aangesloten zijn op het vuilwater riool

Draagt bij aan: hogere grondwaterstand, minder wateroverlast, minder waterzuiveringskosten

Toelichting: Het afkoppelen van regenpijpen is opgenomen in het omgevingsprogramma Water en Riolering en de Klimaatadaptatiestrategie die is vastgesteld in 2023 .

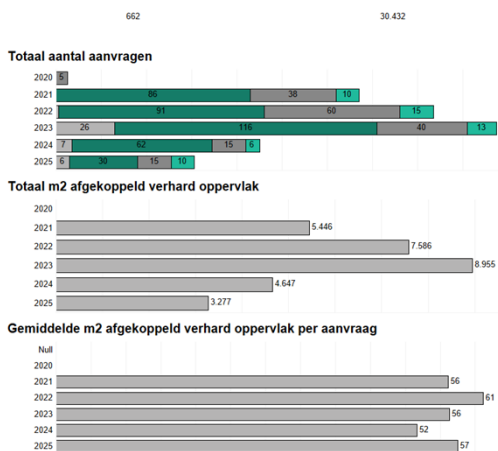
Dashboard afkoppelen regenpijpen

Bijgewerkt tot: 5/3/2026

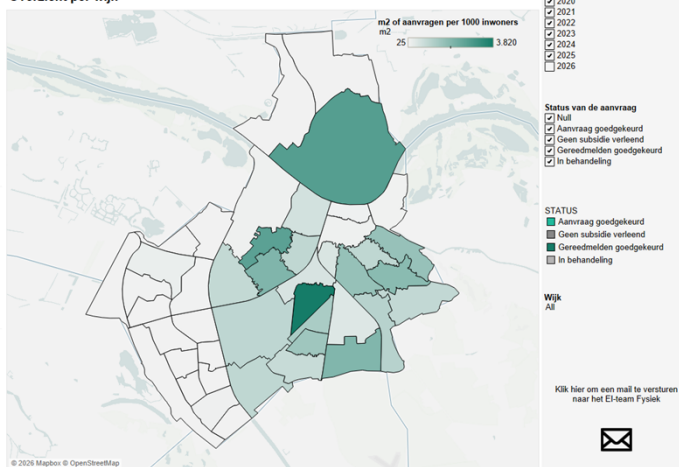

Totaal aantal aanvragen over jaren heen

Totaal m2 over jaren heen

Overzicht per wijk

Dashboard afkoppelen regenpijpen

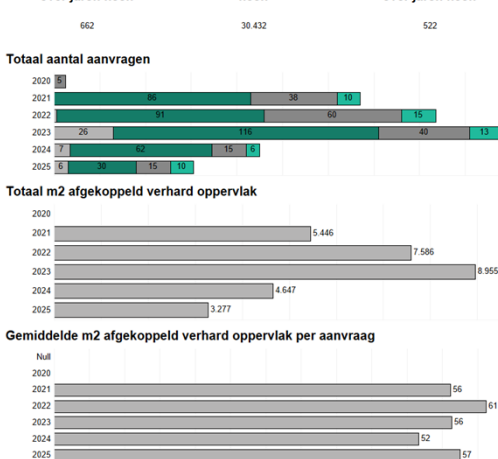
Bijgewerkt tot: 5/3/2026

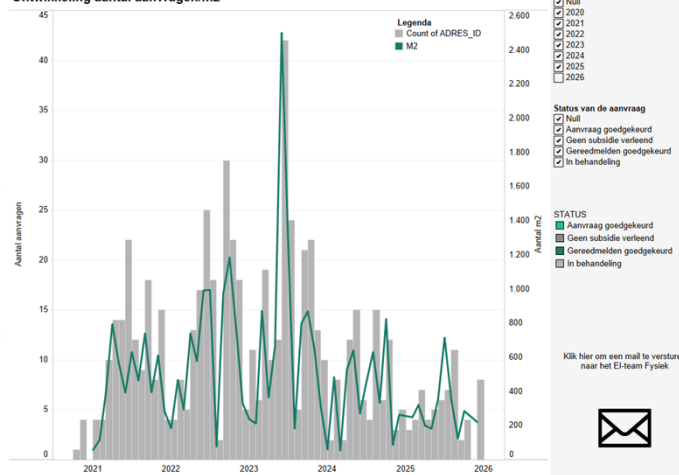
Totaal aantal aanvragen over jaren heen

Totaal m2 over jaren heen

Totaal aantal regenpijpen over jaren heen

Ontwikkeling aantal aanvragen/m2

Dasboard Groendaken

Hieronder zijn twee overzichten uit het Dashboard Klimaatadaptatie weergegeven. In het eerste figuur is links de aantallen aanvragen voor subsidie groendaken (per jaar) gepresenteerd. De donkere groene balk geeft aan welk deel ook is toegekend. Daaronder is te zien hoeveel m2 verhard dakoppervlak groen is ingericht. In het tweede figuur is de verdeling over de stad weergegeven.

In 2025 zijn er een vergelijkbaar hoeveelheid aanvragen binnengekomen als in 2024. Voor 2026 is de subsidiepot verhoogd van 50 duizend euro naar 200 duizend euro.

Er zijn de afgelopen jaren relatief veel aanvragen in de wijk Nijmegen Noord. Dat is mede te verklaren doordat bij veel nieuwbouw projecten groendaken zijn aangelegd en hiervoor subsidie is aangevraagd.

Definitie: Aantal m2 verhard dakoppervlak dat groen is ingericht

Streven: In principe alle horizontale daken

Draagt bij aan: Biodiversiteit, bestrijding hittestress, opvang regenwater/minder wateroverlast

Toelichting: Het realiseren van groene daken is opgenomen in het omgevingsprogramma Water en Riolering en de klimaatadaptatiestrategie die is vastgesteld in 2023

Dashboard groen op daken

Bijgewerkt tot: 13/01/2026

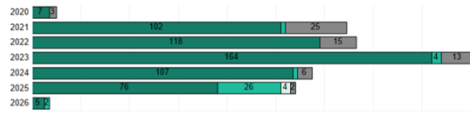
Totaal aantal aanvragen over jaren heen

615

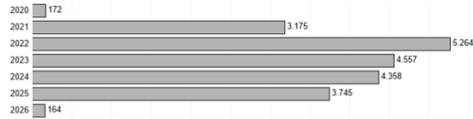
Totaal m2 over jaren heen

21.435

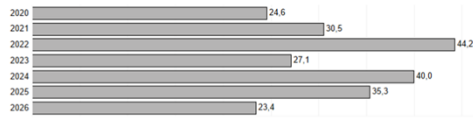
Totaal aantal aanvragen

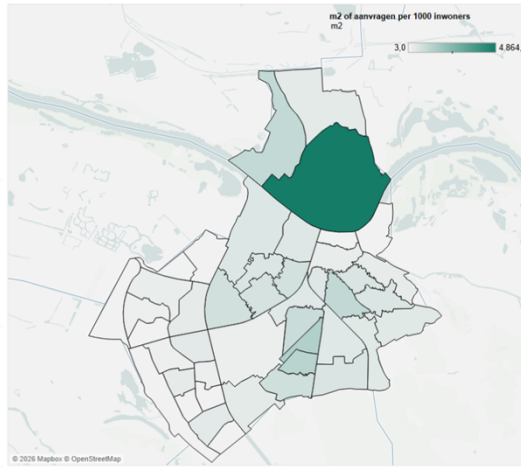
Totaal m2 groene daken

Gemiddelde m2 groene daken per aanvraag

Overzicht per wijk

Jaar

- 2020
- 2021
- 2022
- 2023
- 2024
- 2025
- 2026

Status van de aanvraag

- Aanvraag goedgekeurd
- Geen subsidie verleend
- Gereedmelden goedgekeurd
- In behandeling

Status van de aanvraag

- Geen subsidie verleend
- In behandeling
- Aanvraag goedgekeurd
- Gereedmelden goedgekeurd

Wijk

Alle

Klik hier om een mail te sturen naar het E-team Fysiek

Dashboard groen op daken

Bijgewerkt tot: 13/01/2026

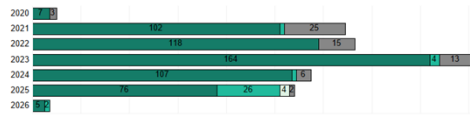
Totaal aantal aanvragen over jaren heen

615

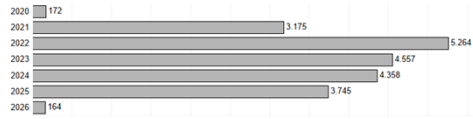
Totaal m2 over jaren heen

21.435

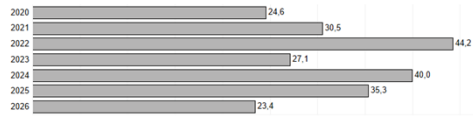
Totaal aantal aanvragen

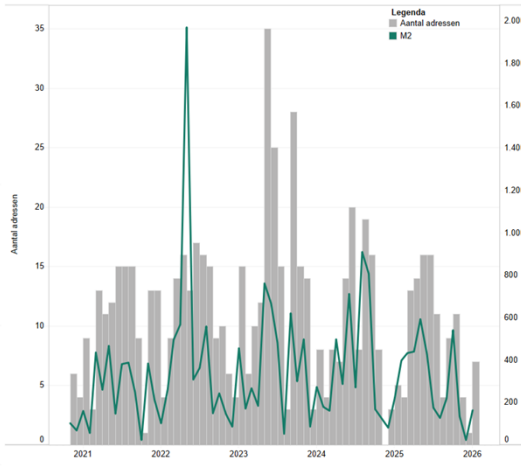
Totaal m2 groene daken

Gemiddelde m2 groene daken per aanvraag

Ontwikkeling aantal aanvragen/m2

Jaar

- 2020
- 2021
- 2022
- 2023
- 2024
- 2025
- 2026

Status van de aanvraag

- Aanvraag goedgekeurd
- Geen subsidie verleend
- Gereedmelden goedgekeurd
- In behandeling

Status van de aanvraag

- Geen subsidie verleend
- In behandeling
- Aanvraag goedgekeurd
- Gereedmelden goedgekeurd

Klik hier om een mail te sturen naar het E-team Fysiek

Hoofdstuk 3: Bedrijven en circulaire economie

Bestuurlijke producten: vastgestelde college- en raadsvoorstellen:

- VTH Opdracht ODRN 2025 (10 december 2024)
- Fusie ODRN en ODRA (18 december 2025)

Paragraaf 3.1 Bedrijven

Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) voert de milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit bij bedrijven. In de VTH-opdracht ODRN 2025 is vastgelegd welke werkzaamheden ODRN in 2025 uitvoert. De belangrijkste aandachtspunten voor 2025 zijn:

- Verminderen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)
- Verminderen van CO₂-uitstoot (energiebesparing)
- Verbeterd inzicht in milieubelastende activiteiten
- Uitwerken van de adviezen uit het rapport Industrie en Omwonenden van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV)

Deze paragraaf rapporteert over de uitgevoerde werkzaamheden door ODRN en de aanvullende milieutaken die de gemeente Nijmegen zelf heeft uitgevoerd.

Voor een korte beschrijving van een aantal begrippen die gebruikt worden in deze paragraaf wordt verwezen naar het begrippenkader onderaan deze paragraaf.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving bedrijven

In 2025 is de gemeente Nijmegen bevoegd gezag voor 3.867 locaties (voornamelijk bedrijven) waar milieubelastende activiteiten plaatsvinden. Van deze locaties hebben 51 een vergunningplicht.

Het toezicht op en de handhaving van milieuregels draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. Naast handhaving worden bedrijven voorgelicht en gestimuleerd om veiliger, schoner en duurzamer te werken.

Overzicht van uitgevoerde activiteiten

Tabel 3.1 toont het aantal bedrijven in Nijmegen dat onder het besluit activiteiten leefomgeving (Bal) valt en de activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving door ODRN in 2025 en voorgaande jaren. De tabel bevat geen controles die specifiek gericht zijn op energie en ondermijning.

Tabel 3.1. Overzicht aantallen vergunningen, controles en handhavingsacties

Aantal inrichtingen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vergunningplichtig	54	59	50	51	50	50	37	36	51
Meldingplichtig	1817	1850	1831	1980	2008	2038	2041	2062	2064
Niet meldingplichtige	1592	1560	1533	1372	1570	1607	1615	1739	1752
Totaal	3463	3469	3414	3403	3628	3695	3693	3837	3867

Vergunningverlening	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Verleende vergunningen	4	4	4	8	5	4	6	8	7
Meldingen zonder milieugevolgen	5	3	6	3	3	8	16	-	-
Meldingen	126	133	130	146	119	130	132	128	190
Gedoogbesluiten	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Maatwerkvoorschriften	7	12	23	7	14	8	13	6	0

Beroepsprocedures	0	1	0	0	1	2	0	0	0
-------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Controles en handhavingsacties	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Integrale controles	356	337	316	377	282	283	376*	391*	307
Hercontroles	225	170	179	320	304	357	237**	231**	239
Voornemens	116	69	77	86	114	103	111	80	52
Dwangsomopleggingen	40	16	19	24	25	45	30	35	10
Bestuursdwang opleggingen	0	1	1	3	0	0	0	0	0
Verbeuring dwangsommen	4	5	8	17	4	11	11	12	2
Effectueren bestuursdwang	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Dit heeft alleen betrekking op 303 milieucontroles, 16 vuurwerkcontroles en 52 HAT controles. Daarnaast zijn 47 energiecontroles uitgevoerd.

** Het zaaktype hercontrole wordt ook gebruikt bij de controles in handhavingszaken en n.a.v. energiecontroles.

Vergunningverlening Milieu

In Nijmegen zijn in 2025 vier actualisatietoetsen opgepakt om te controleren of de milieuvorschriften van de vergunningen nog toereikend zijn, gezien de ontwikkelingen op milieugebied. Dit is ook een wettelijke verplichting. Vanuit deze toetsen kan besloten worden of er een actualisatie van de vergunning wordt uitgevoerd. Dit zijn er meer dan eerder was voorzien, er ontstond namelijk ruimte doordat er minder vergunningaanvragen binnenkwamen.

Toezicht en handhaving Milieu

De ODRN heeft het Nijmeegse risicomodel ingezet om de bedrijven te selecteren die de meeste prioriteit hebben voor een milieucontrole. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de Milieubelastende Activiteiten met de bijbehorende omvang, maar ook naar het naleefgedrag uit het verleden en de datum van de vorige milieucontrole. Verder pakt de Omgevingsdienst signalen van buiten actief op, bijvoorbeeld vanuit de media of de (lokale) politiek. Er is aandacht voor bepaalde typen bedrijven of activiteiten waar recent veel over gesproken wordt, bijvoorbeeld in verband met een verhoogd milieurisico. Deze bedrijven zijn ook actief ingepland voor milieu(aspect)controles. De gedachte achter de manier van het selecteren van milieucontroles, is om zoveel mogelijk milieuwinst te behalen met een effectieve manier van werken.

De Omgevingsdienst heeft de afgelopen jaren sterk ingezet op kennisontwikkeling bij milieutoezichthouders. Hierdoor is voor elke branche één of meerdere gespecialiseerde toezichthouders beschikbaar. Bij gemeentelijk complexe bedrijven wordt intensief samengewerkt met de Gelderse Omgevingsdiensten, waarbij gezamenlijke kennis wordt benut en afspraken zijn gemaakt over een uniforme werkwijze.

Daarnaast heeft de Omgevingsdienst een hulpmiddel ontwikkeld voor ondernemers die moeite hebben met het digitaal indienen van meldingen. Door deze groep te ondersteunen met papieren formulieren en duidelijke uitleg, wordt verwarring verminderd en worden onnodige juridische kosten voorkomen.

Project inventarisatie onbekende Milieu Belastende Activiteiten (MBA's)

Met de invoering van de Omgevingswet in 2024 is de focus verschoven van 'inrichtingen' naar 'milieubelastende activiteiten' (MBA's). De ODRN heeft via een inventarisatie een actueel beeld gekregen van alle bedrijven in de gemeente en hun MBA's. Op basis hiervan zijn straten geselecteerd waar milieurelevante bedrijven werden verwacht, waarna alle lijsten volledig zijn nagelopen. Nieuwe bedrijven zijn toegevoegd, wijzigingen zijn verwerkt en ontbrekende MBA-registraties zijn aangevuld. Alle gegevens zijn in het zaakstelsel bijgewerkt en benodigde vervolgcacties zijn uitgezet. Bedrijven waar toezicht het meest waardevol is, zijn ingepland voor controle, en

meldingsplichtige bedrijven zonder melding zijn aangeschreven. Dit zorgt voor een eerlijk en volledig risicomodel en maakt het mogelijk om sneller op te treden tegen illegale activiteiten

Onderzochte bedrijven

365 bedrijven zijn geïnventariseerd.

Nieuwe Bedrijven

Tijdens de inventarisatie zijn 141 nieuwe bedrijven geïdentificeerd:

91 bedrijven hebben geen meldings- of vergunningsplicht op basis van hun activiteiten. Deze bedrijven zijn administratief verwerkt.

50 bedrijven hadden wél meldingsplichtige activiteiten maar waren niet geregistreerd. Zij zijn of worden aangeschreven en moeten alsnog een melding indienen of hun activiteiten beëindigen.

Van deze nieuw aangetroffen bedrijven zijn er twaalf bedrijfsverzamelgebouwen.

Controle van bestaande Bedrijven

Ook bestaande bedrijven zijn gecontroleerd op wijzigingen in hun milieubelastende activiteiten (MBA's). Dit leverde de volgende resultaten op:

- 28 bedrijven kregen aangepaste of toegevoegde gegevens.
- 5 bedrijven bleken in werking zonder melding van de MBA en worden daarop aangesproken.
- 93 instellingen bleken niet meer in bedrijf te zijn. In die gevallen is de locatie gesloopt of er is sprake van leegstand of de locatie is inmiddels in gebruik genomen door een nieuwe ondernemer.

Vervolgacties

Op basis van de inventarisatie is bij sommige bedrijven vastgesteld of een milieucontrole noodzakelijk is. Deze worden of zijn binnen afzienbare tijd ingepland.

Bedrijventerrein Trade Port Nijmegen-West

Bedrijventerrein TPN-West is een groot binnenstedelijk bedrijventerrein met circa 450 bedrijven. Op sommige delen van het terrein is bedrijvigheid in de zwaarste milieucategorie toegestaan. Omwonenden ervaren soms overlast en maken zich zorgen over hun gezondheid door industriële activiteiten. Dit vraagt om extra aandacht en inzet. In samenwerking met de gemeente Beuningen, provincie Gelderland, ODRN en ODRA wordt hieraan gewerkt. Hieronder een overzicht van de belangrijkste acties in 2025.

Uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden TPN-West

De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) heeft onderzocht hoe burgers in Nederland worden beschermd tegen langdurige industriële uitstoot. Uit het onderzoek blijkt dat de bescherming tekortschiet. In reactie hierop is, samen met gemeente Beuningen, provincie Gelderland, ODRN en ODRA, een *Uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden TPN-West* opgesteld. Hierin zijn maatregelen vastgelegd om de gezondheid van omwonenden beter te beschermen. De agenda werd in december 2024 door het college vastgesteld en bevat drie hoofdlijnen:

- Beter zicht op industriële emissies in TPN-West
- Gezondheid een concrete plek geven in het VTH-proces
- Verbetering van de samenwerking met bedrijven en omwonenden De uitvoering is in 2024 gestart en wordt in 2025 voortgezet.

In 2025 heeft de Omgevingsdienst veel werk verzet aan de Uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden voor TPN-West. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem is een strategisch meetprogramma opgesteld, inclusief meerjarige meetplannen bij bedrijven met relevante emissies. Daarnaast is een database ontwikkeld met de belangrijkste emissies op het terrein, waarbij nog wordt onderzocht welke gegevens actief openbaar kunnen worden gemaakt. Ook is gewerkt aan beter inzicht in het gebruik en de mogelijke emissies van Zeer Zorgwekkende

Stoffen (ZZS). In gesprekken met de GGD Gelderland-Zuid is toegewerkt naar concept-samenwerkingsafspraken die in 2026 worden afgerond. Bedrijven zijn geïnformeerd over het voorkomen, beperken en reduceren van ZZS-emissies. Verder is in het project Gezonder Vergunnen gewerkt aan kaders voor een nieuwe omgevingsdialoog om communicatie en samenwerking met omwonenden te versterken. De uitwerking hiervan is eind 2025 gestart en loopt door in 2026.

Overleg met bedrijven en omwonenden

Bij de VTH-werkzaamheden die we bij bedrijven op TPN-West uitvoeren, betrekken we regelmatig ook (vertegenwoordigers van) bedrijven en omwonenden. Zo is een overleg met wijkvertegenwoordigers het 'zevenwijkenoverleg West en Weurt' omgevormd in een overleg over luchtkwaliteit en gezondheid. Dit overleg is in 2025 drie keer bij elkaar geweest. In dit overleg komt ook de uitstoot door de industrie aan bod. Daarnaast heeft de ODRN in 2025 vier keer een wijkoverleg georganiseerd. In dit overleg wordt informatie gedeeld en kunnen omwonenden vragen stellen over actuele vergunningprocedures of handhavingszaken. Steeds vaker is het bedrijf hier ook bij aanwezig om een toelichting te geven en vragen te beantwoorden. Verder voeren vertegenwoordigers van de omgevingsdienst op halfjaarlijkse basis overleg met vertegenwoordigers van bedrijvenvereniging TPN-west. In 2025 heeft dit uiteindelijk ook geleid tot het organiseren van een informatiemiddag voor ondernemers op TPN-west. Hierbij zijn zij door de omgevingsdienst op de hoogte gebracht van een aantal relevante projecten en werkzaamheden van de ODRN, maar ook zijn zij hier meegenomen in hoe een vergunningprocedure met de ODRN verloopt.

Project 'gezonder vergunnen, samen werken aan schonere lucht'

Dit project, gestart in 2023, richt zich op het integreren van de best haalbare technieken in vergunningverlening en handhaving. In 2024 is onderzocht hoe emissies van fijnstof en stikstofoxiden bij acht bedrijven kunnen worden verminderd. Twee bedrijven hebben deelgenomen aan een vervolgtraject en zijn hierover in gesprek gegaan met omwonenden. Handvatten uit dit project zijn ook gebruikt om de omgevingsdialoog, die dateerde uit 2016 te actualiseren. In het nieuwe jaar wordt verder gekeken naar de implementatie van de omgevingsdialoog bij nieuwe vergunningprocedures.

Project Inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

Eén van de aandachtspunten voor 2025 was het verminderen van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Een specifiek onderdeel hiervan was de inventarisatie van ZZS op bedrijventerrein TPN-West in 2024. In het nieuwe jaar is deze uitgebreid naar bedrijven over de hele gemeente, terwijl de bevindingen uit 2024 zijn verwerkt in milieucontroles in 2025.

Selectie van bedrijven in 2025

Voor deze inventarisatie zijn bedrijven geselecteerd waar het gebruik van ZZS het meest waarschijnlijk is. Dit is gedaan op basis van:

- Het bestaande bedrijvenbestand en lokale kennis van de ODRN.
- Actuele gegevens uit de Kamer van Koophandel.
- De risicomodule van adviesbureau Deconcern, gespecialiseerd in ZZS.

Resultaten van de inventarisatie

In totaal zijn in 2025 97 bedrijven benaderd om informatie over hun gebruik van ZZS aan te leveren. Dit leverde de volgende inzichten op:

Aangeleverde gegevens:

4.398 producten en 17.327 stoffen zijn gerapporteerd.

18% van de producten bevat ZZS.

Kennis bij bedrijven over ZZS:

23% van de bedrijven geeft aan ZZS te gebruiken.

16% zegt geen ZZS te gebruiken.

61% weet het niet.

Dit wijkt af van de ontvangen gegevens: bij 71% van de bedrijven zijn daadwerkelijk ZZS (59%) of vervuilde stoffen (12%) aangetroffen.

Opslag en gebruik van ZZS:

De ZZS zijn verspreid over honderden verschillende stoffen en producten.

De exacte stoffen en producten zijn per bedrijf vastgelegd en teruggekoppeld.

De inventarisatie heeft ook informatie opgeleverd over emissiebronnen en beheersmaatregelen, wat helpt bij het bepalen van prioritaire milieucontroles.

Conclusie

De inventarisatie laat in 2025 opnieuw zien dat de kennis over ZZS bij bedrijven vaak beperkt is. Veel bedrijven weten niet in welke producten ZZS voorkomen of hoe zij dit kunnen beoordelen. Dankzij de inventarisatie is nu duidelijk welke ZZS binnen bedrijven aanwezig zijn en kunnen vrijkomen, waardoor gerichte vervolgstappen mogelijk zijn om gebruik en emissies te verminderen.

Bij veel bedrijven heeft de inventarisatie geleid tot bewustwording, waarna bedrijven vaak ook aan de slag zijn gegaan met het terugdringen van hun gebruik van (producten met) ZZS. In sommige gevallen is verdere reductie echter niet haalbaar, bijvoorbeeld doordat geen geschikte alternatieven beschikbaar zijn of vanwege (wettelijke) verplichtingen, zoals garantieregelgeving.

Bijzonder toezicht

Op het WKS-terrein, onderdeel van TPN-west, voert de ODRN al geruime tijd maandelijkse controles uit. Een deel van het terrein is kwetsbaar: hier bevinden zich bedrijven die handelen in voertuigen en onderdelen, en bedrijven die motorvoertuigen slopen. In het verleden kwamen agressie, intimidatie en zelfs fysiek geweld tegen toezichthouders regelmatig voor. Hoewel het afgelopen jaar rustig is verlopen, blijft dit geen vanzelfsprekendheid. Nauwe samenwerking met de politie blijft daarom van belang.

De regelgeving voor deze bedrijven wordt steeds complexer. Zo moesten dwangsommen worden opgelegd omdat activiteiten niet waren gemeld, vaak doordat het landelijke digitale meldingsproces te ingewikkeld bleek. Om ondernemers te helpen ontwikkelde de ODRN papieren meldingsformulieren. Dit verminderde frustratie, werd positief ontvangen en voorkwam veel juridische procedures. De controles helpen bovendien om meer bedrijven intrinsiek aan de regels te laten voldoen.

Besluit risico's zware ongevallen (voorheen BRZO nu Seveso) en bedrijven met een extern veiligheidsrisico

Nijmegen kende in 2025 twee bedrijven die vallen onder Seveso (zie tabel 3.2). Voor deze bedrijven is de provincie Gelderland het bevoegd gezag. Daarnaast is er in Nijmegen een aantal bedrijven waarbij aspecten van externe veiligheid aanwezig zijn. Deze zijn opgenomen in tabel 3.2 en zijn ook te vinden op <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>. De gemeente Nijmegen stelt risiconormen op en controleert deze normen.

Tabel 3.2: Aantal risicobedrijven in Nijmegen

Soort risicobedrijf	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BRZO-bedrijven	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Bedrijven met grote ammoniak koelinstallaties	1	2	2	2	2	2	0	0	0
LPG-tankstations	9	7	7	7	8	8	7	6	6
Verkooppunten consumentenvuurwerk	11	11	11	9	9	9	8	5	6
Overige bedrijven met extern risico	4	28	28	27	27	27	27	27	28
Totaal	29	51	51	47	48	48	44	40	42

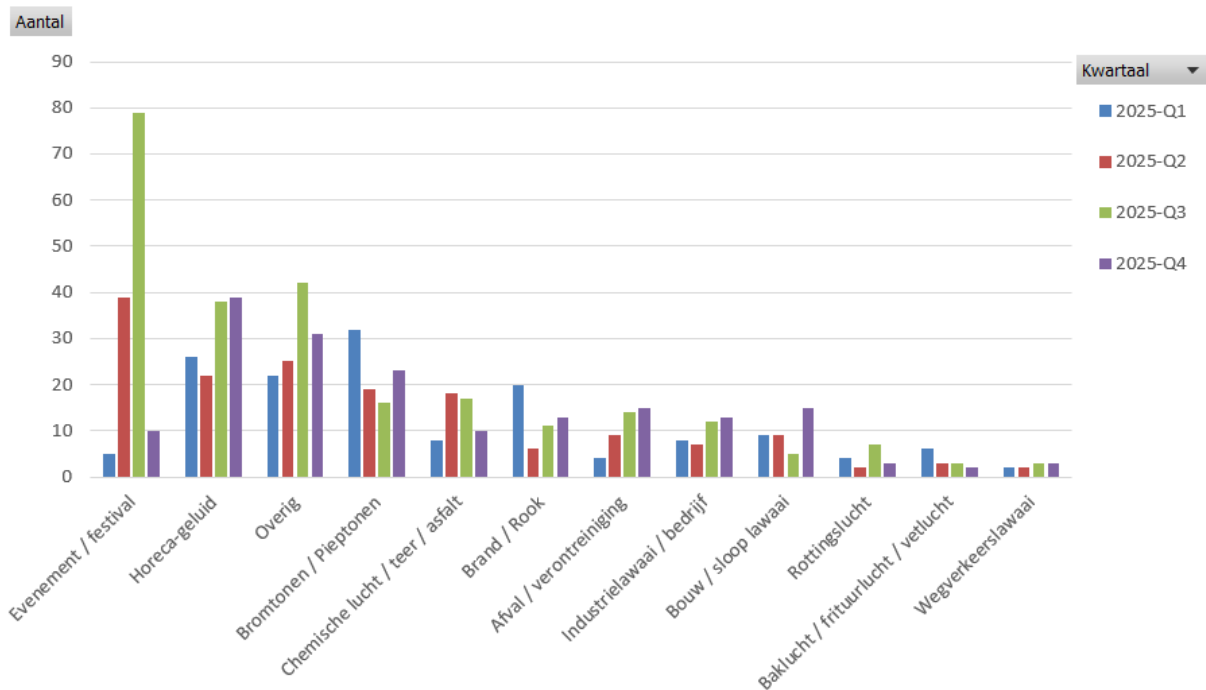
ODRN voert namens de provincie haar inspectierondes bij de in Nijmegen gevestigde Seveso-bedrijven uit. Bij deze inspecties is vooral gekeken naar de manier waarop er om wordt gegaan met risico's en veiligheidsmaatregelen; of de juiste maatregelen zijn genomen, of de voorzieningen aanwezig zijn en of ze de maatregelen nemen die ze moeten nemen.

Milieuklachten

Bedrijfsactiviteiten of gedragingen van bedrijven kunnen aanleiding geven tot klachten. Klachten worden geregistreerd in het milieuklachtenregistratiesysteem. Het registratiesysteem is via internet ook toegankelijk voor burgers (<https://www.milieuklachtgelderland.nl/>).

In 2025 zijn er in totaal 778 milieuklachten afgehandeld in de gemeente. In vergelijking met het voorgaande jaar is dit een afname, in 2024 waren er in totaal 818.

In principe worden klachten direct door de ODRN opgepakt. De klachten hebben met name betrekking op de aspecten geluid en geurhinder. Waar mogelijk wordt direct geprobeerd de oorzaak van de klacht te achterhalen en weg te nemen. In de meeste gevallen is de veroorzaker te achterhalen, maar soms is dit niet mogelijk. Wanneer het gaat om bedrijven die onder het bevoegd gezag van de provincie Gelderland vallen (niet-Seveso), worden deze klachten afgehandeld door de Omgevingsdienst Regio Arnhem. Zij zijn bevoegd voor het toezicht op provinciale bedrijven.

In de Tabel hierboven zijn de grootste categorieën voor klachten weergegeven in een grafiek. Het grootste aandeel van de binnengekomen klachten heeft betrekking op evenementen en horeca. Omwonenden ervaren overlast van het geluid, wat soms te luid of te laat in de avond hoorbaar is.

Klachten over brom- en pieptonen hebben vaak te maken met bouwplaatsen waar (soms ook 's nachts) generatoren of machines aan staan, die geluid produceren.

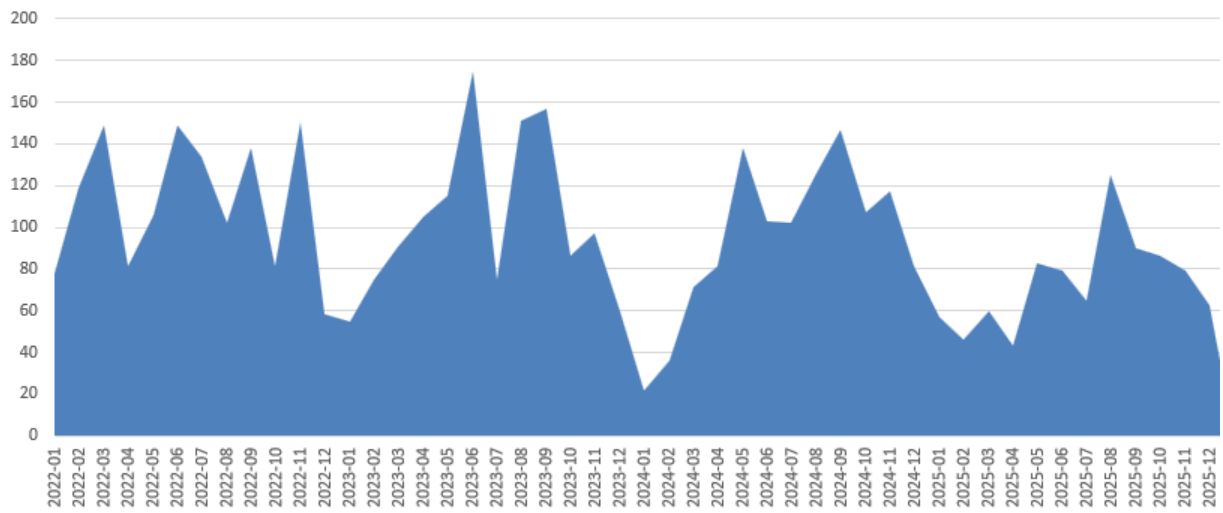
Klachten over chemische lucht zijn meestal afkomstig van omwonenden van het milieu-industrierrein TPN-west. Hier zijn enkele bedrijven actief in de hogere milieu-categorieën, die soms onprettige geuren emitteren.

In de grafiek hieronder staat het aantal binnengekomen milieuklachten per maand over de laatste vier jaren weergegeven.

Beide grafieken laten ook zien dat er meer klachten binnenkomen in de warmere maanden van het jaar. In deze periode komen mensen meer buiten, waardoor zij ook meer in hun omgeving ervaren. Daarnaast, worden er ook meer (buiten)evenementen georganiseerd in deze periode van het jaar.

Ook is te zien dat de hoeveelheid klachten omstreeks 2022/2023 hoger lag dan in de laatste twee jaar; een belangrijke verklaring hiervoor is ook het sluiten van de APN aan de Energieweg in Nijmegen-West.

NIJMEGEN

- *Vergunningplichtig*: bedrijven die een milieuvergunning nodig hebben. Vanaf 1 januari 2024 is het begrip inrichting vervallen. Per 1 januari 2024 is er sprake van het begrip milieubelastende activiteit (mba), die in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of paragraaf 22.3.26 van het Omgevingsplan (Bruidsschat) is aangewezen als vergunningplichtig. Onder de Ow is het ook mogelijk dat slechts een deel van het bedrijf vergunningplichtig is.
- *Meldingplichtig*: hebben geen milieuvergunning nodig maar moeten zich wel melden en zich houden aan algemene voorschriften die door het rijk zijn opgesteld en zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Per 1 januari 2024 is de AMvB (het Activiteitenbesluit) vervallen. Deze bedrijven worden voortaan beschouwd als een mba die niet in hoofdstuk 3 van het Bal of paragraaf 22.3.26 van het Omgevingsplan (Bruidsschat) is aangewezen als vergunningplichtig, maar waarbij wel in het Bal of Omgevingsplan een plicht bestaat om voorafgaand aan de start gegevens in te dienen.
- *Niet meldingplichtig*: deze bedrijven hebben geen milieuvergunning nodig en hebben ook geen meldingplicht. Zij dienen wel aan bepaalde voorschriften uit het Activiteitenbesluit te voldoen. Per 1 januari 2024 is de AMvB (het Activiteitenbesluit) vervallen. Deze bedrijven worden voortaan beschouwd als een mba die niet in hoofdstuk 3 van het Bal of paragraaf 22.3.26 van het Omgevingsplan (Bruidsschat) is aangewezen als vergunning- of meldingsplichtig.
- *Maatwerkvoorschrift*: alleen bij AMvB-bedrijven. Wanneer de situatie dit vraagt, kan de gemeente afwijken van of een nadere invulling geven aan de standaardvoorschriften;
- *Gedoogbesluit*: besluit van de gemeente om tijdelijk niet op te treden tegen een bedrijf wanneer dat vanwege een overgang- of overmachtsituatie niet aan de milieuregels kan voldoen;
- *Dwangsom*: door de gemeente opgelegde geldboete voor elke keer dat een bedrijf de regels overtreedt of een overtreding niet binnen een opgedragen termijn ongedaan maakt;
- *Bestuursdwang*: het door de gemeente zelf ongedaan (laten) maken van een overtreding op kosten van het bedrijf dat de overtreding maakt;
- *Voornemen*: schriftelijke waarschuwing door de gemeente aan een bedrijf dat er bij een volgende overtreding opgetreden zal worden via een dwangsom of bestuursdwang.
- *Milieubelastende activiteit (mba)*: de Omgevingswet definieert een milieubelastende activiteit als: 'een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit'. In de praktijk is dit dus vrijwel alles. Ook huishoudens en doorgaand verkeer vallen onder dit begrip. Het is dus eigenlijk niet bruikbaar voor een overzicht van het aantal bedrijven. In de praktijk wordt daarom nog het begrip 'inrichting' gehanteerd.

Paragraaf 3.2 Circulaire stad

Met projecten stimuleerden we de circulaire economie in onze regio

In 2025 voerden we verschillende activiteiten uit om de circulaire economie te versnellen. Een paar voorbeelden: In oktober organiseerden we een bijeenkomst met alle repaircafés in Nijmegen om op te halen waar behoeften liggen en we als gemeente kunnen ondersteunen. Vanwege het succes van de bijeenkomst en verzoek van de cafés, organiseren we in 2026 een nieuwe bijeenkomst. We werkten verder aan de ontwikkeling van VIA-T als circulair kenniscentrum voor de bouw. We vonden een nieuwe fysieke locatie op Campus Heijendaal, waar VIA-T in maart de deuren zal openen. We voerden een Urban Mining Scan uit waarin we de materiaalstromen van sloop en nieuwbouw in kaart hebben gebracht binnen de komende 5 jaar. Met de uitkomsten gaan we in 2026 aan de slag.

We ondertekenden de Plant Based Treaty, waarmee we laten zien dat we de eiwittransitie en herstel van biodiversiteit ondersteunen.

Daarnaast hebben we bijgedragen aan het Lifeport festival circulair, waar onderwijs, overheid en ondernemers samenkwamen en verschillende initiatieven vanuit de regio werden gepresenteerd. We hebben een actieve rol in de Circulaire Raad. We leverden een bijdrage aan regiodealproject Circulaire Topregio Arnhem-Nijmegen en ondersteunden een PhD onderzoek naar weerstand bij ander consumentengedrag en de deeleconomie. We hebben de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie vastgesteld en geven verder vorm aan de uitvoering hiervan.

Openbare ruimte

In 2025 zijn er mooie resultaten behaald op het gebied van duurzaamheid binnen projecten in de openbare ruimte. Zo hebben we 49% van de materialen kunnen hergebruiken bij de reconstructie van de Thijmstraat. Daarnaast hebben we één kant van de straat vergroend, waardoor we 17% minder oppervlakte gebruiken. Ook hebben we na onderzoek de zandfundering gewoon laten liggen. Dat scheelde ongeveer negentig vrachtwagens aan materiaal.

We zijn de werkgroep duurzame openbare ruimte gestart. Met de werkgroep hebben we een routekaart duurzame openbare ruimte gemaakt, waarin staat hoe we klimaatneutraal en circulair gaan werken bij de aanleg van de openbare ruimte.

Een van de andere mijlpalen van 2025 is dat we het ambitieweb afgerond hebben. Vanuit circulariteit hebben we geïnitieerd om een update te maken van het Nijmeegse ambitieweb. Eerst was het een instrument gericht op duurzaamheid, maar we hebben het verder ontwikkeld naar een integraal beleidsinstrument om keuzes te maken binnen projecten in de fysieke leefomgeving. De komende tijd gaan we verder ervaring op doen met het ambitieweb. Sinds september 2025 is een adviseur circulariteit van start gegaan. Hij adviseert over circulair ontwerp en hergebruik van materialen binnen projecten. Verder hebben we in projecteisen opgenomen dat alle schone beton moet worden verwerkt tot grondstoffen voor nieuw beton. We hebben een businesscase laten opstellen voor een Nijmeegs gronddepot: hieruit blijkt dat dit kan leiden tot een significante duurzaamheidsimpact en dat het ook financieel rendabel is. Daarnaast doen we mee aan het landelijke Innovatie Partnerschap voor Bioverrijkt asfalt. Tussen september en december 2026 worden er in totaal 24 proefvakken aangelegd met 8 verschillende mengsels bioverrijkt asfalt.

Paragraaf 3.3 Afval

We werken samen in de regio via Dar en MARN

Samen met 6 regiogemeenten is Nijmegen aandeelhouder in Dar NV en via de gemeenschappelijke regeling MARN van afvalenergiecentrale ARN B.V. Binnen Dar werken de gemeenten gezamenlijk aan een efficiënte en toekomstbestendige inzamelstructuur voor de huishoudelijke afval- en grondstoffenstromen. Dit krijgt onder meer vorm door een uniforme inzamelstructuur voor luiers en incontinentiemateriaal en een gezamenlijke aanpak om de kwaliteit van ingezamelde herbruikbare stromen, zoals GFT, te verbeteren.

Binnen de MARN zorgen we voor de continuïteit in de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen restafval, GFT en luiers bij ARN. De inzet is deze stromen zo hoogwaardig mogelijk te verwerken met terugwinning van grondstoffen en de productie van duurzame energiedragers zoals biogas. Het niet-herbruikbare restafval wordt verbrand met energietrugwinning in de vorm van elektriciteit en warmte. Vanuit dat laatste is ARN ook een belangrijke partner voor gemeenten om de energietransitie in onze regio mede vorm en inhoud te geven.

Inwonersberaad

In het coalitieakkoord is afgesproken een inwonersberaad te organiseren. In de periode september t/m december 2025 gingen zo'n 100 Nijmegenaren tijdens vijf bijeenkomsten met elkaar in gesprek over het thema afval en reiniging. Vanuit hun eigen ervaringen dachten ze na over vragen als: Hoe houden we onze stad schoon? Hoe voorkomen we zwerfafval? En welke rol hebben inwoners zelf in het schoonhouden van hun leefomgeving? Door een gewogen loting vormden de deelnemers een goede afspiegeling van de Nijmeegse bevolking. De 16 adviezen

waarvoor draagvlak was binnen de groep, zijn aangeboden aan het stadsbestuur. De adviezen die juridisch, financieel en praktisch uitvoerbaar zijn worden (op termijn) uitgevoerd.

Resultaten huishoudelijk afvalbeheer

Het scheidingspercentage over 2025 is 71,2 % en de hoeveelheid restafval is van 98,1 kg in 2024 gedaald naar 97 kg in 2025 per inwoner per jaar (inclusief het ongescheiden grof afval).

In de paragraaf 'indicatoren' is naast het "percentage afvalscheiding" en "kg restafval per inwoner per jaar" een overzicht op hoofdlijnen opgenomen van de verschillende afvalstromen die over de jaren heen zijn ingezameld via de diverse inzamelkanalen. Dit overzicht maakt de ontwikkeling in de tijd inzichtelijk. Daaruit blijkt dat na de afname, als gevolg van de coronapandemie en de energiecrisis de totale hoeveelheid huishoudelijk afval begon toe te nemen maar dat in 2025 er een afname is te zien. Deze afname zien we ook terug in de totaal aangeboden grondstoffen en afval.

We stimuleerden afvalscheiding en -preventie

De gescheiden inzameling van lui- en incontinentiemateriaal laat ook in 2025 een verdere groei zien van circa 9%. De ingezamelde hoeveelheid komt daarmee in 2025 op 881 ton. De uitbreidingen van het inzamelnetwerk in 2023 en 2024 zorgen er, na de forse stijging in 2024, ook dit jaar nog voor een duidelijke toename.

In 2025 is er wederom ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde de herbruikbare stromen, waarbij de nadruk lag op PMD (plastic+). Hieruit blijkt dat het belangrijk blijft om bewoners goed te blijven informeren over de wel/niet-lijst en het juist aanbieden van de grondstoffenstromen.

Sinds 1 februari 2024 mogen ongeadresseerde reclamefolders alleen nog worden bezorgd bij adressen met een ja-ja-sticker op de brievenbus. Hiermee wordt verspilling van papier voorkomen voor drukwerk dat niet wordt gelezen. De totale hoeveelheid oud papier en karton is iets gedaald ten opzichte van 2024.

De basisprincipes voor het inzamelen van restafval naar de toekomst toe zijn vastgelegd

Na de vaststelling van de Startnotitie 'ontwikkeling nieuw afvalbeleid', waarin een veertiental uitgangspunten voor het nieuwe grondstoffenbeleidsplan, zijn opgenomen, heeft de gemeenteraad in 2025 het Afwegingskader en visie toekomstige inzamelmethode restafval vastgesteld. Daarin is gekozen voor het gefaseerd en gebiedsgewijs uitrollen van omgekeerd inzamelen.

Paragraaf 3.4 Indicatoren

Afval

1. Indicator: kg restafval per inwoner:

Definitie: Het betreft hier alleen huishoudelijk afval van particulieren

Streven: max 100 kg in 2020 en max 30 kg in 2025

Resultaat 2025: 97 kg

Draagt bij aan: Een economie waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden behouden en zo efficiënt mogelijk worden hergebruikt.

Toelichting: Achtergrond zijn de landelijke VANG-doelstelling en (Van Afval Naar Grondstof) die ondertussen zijn vervangen door de Europese doelstellingen met het oog op hergebruik (zie *)

2. Indicator: percentage gescheiden ingezameld afval van particulieren stadsbreed

Definitie: Het betreft hier het percentage van al het huishoudelijk afval dat gescheiden is ingezameld om te worden hergebruikt.

Streven: 75% gescheiden ingezameld huishoudelijk afval van particulieren in 2020 en 90% in 2025 (zie *)

Resultaat 2025: 71,2%

Draagt bij aan: Een economie waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden behouden en zo efficiënt mogelijk worden hergebruikt.

Toelichting: Achtergrond zijn de landelijke VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) die ondertussen zijn vervangen door de Europese doelstellingen met het oog op hergebruik (zie *)

Huishoudelijk afval - Gemeente: Nijmegen												
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Totaal ingezameld (kg x1000) [aantal]	65951	65891	67178	68298	69018	71768	71658	65937	66430	68344	66834	
Gescheiden ingezameld t.b.v. hergebruik (kg x1000) [aantal]	43903	45489	46454	47891	49560	50569	52319	48000	47888	48784	47606	
Gescheiden ingezameld t.b.v. hergebruik a.g.v. bronscheiding [%]	66,6	69,0	69,2	70,1	69,7	70,5	73,0	72,8	72,1	71,4	71,2	
Inzetbaar voor hergebruik a.g.v. nascheiding van grof restafval en bouw- en sloofafval [%]	3,6	3,8	3,1	2,2	2,1	2,2	1,2	1,5	1,4	0,0	0,0	
Totaal gescheiden t.b.v. hergebruik [%]	70,2	72,9	72,3	72,3	71,8	72,6	74,2	74,3	73,4	71,4	71,2	
kilogram restafval per inwoner per jaar [kg/inw.]	115,0	103,9	107,5	107,4	110,1	110,5	104,1	94,7	96,7	98,1	97,0	
afvalinz. naar soort gft-afval (kg x 1000) [aantal]	16092	16018	15523	15436	14902	16061	17318	15555	16105	16009	15486	
afvalinz. naar soort kunststof verpakkingen (kg x 1000) [aantal]	3481	4518	5106	5472	5685	6642	7079	6570	5785	5685	5311	
afvalinz. naar soort oud papier en karton (kg x 1000) [aantal]	9208	9227	8862	8384	8153	8554	8531	7863	7431	7546	7449	
afvalinz. naar soort wit- en bruingoed (kg x 1000) [aantal]	743	881	737	978	984	1003	948	912	974	998	997	
afvalinz. naar soort kca (kg x 1000) [aantal]	192	214	209	220	232	239	288	218	215	204	206	
afvalinz. naar soort textiel (kg x 1000) [aantal]	763	841	837	862	900	1015	984	984	1038	1216	1152	
afvalinz. naar soort verpakkingsglas (kg x 1000) [aantal]	3865	3934	3924	3931	3954	4554	4404	4011	3953	3924	3706	
afvalinz. naar soort overig (hergebruik) (kg x1000) [aantal]	9574	9856	11256	12607	13283	12502	12768	11887	12406	13202	15809	
afvalinz. naar soort restafval groene zak (kg x1000) [aantal]	17663	15751	15768	15434	15573	16149	14399	13235	13678	14254	13681	
afvalinz. naar soort grof restafval (kg x 1000) [aantal]	4370	4651	4956	4972	5354	5051	4940	4701	4864	5306	5547	
afvalinz. naar soort totaal (kg x 1000) [aantal]	65951	65891	67178	68298	69018	71768	71658	65937	66430	68344	66834	
inzameling afval opgehaald (kg x 1000) [aantal]	47867	46934	46844	46485	46372	48869	48516	44543	44562	43057	42105	
inzameling afval gebracht naar milieustraat (kg x 1000) [aantal]	13557	14439	15851	17363	18116	17701	18078	16710	16794	18180	18246	
inzameling afval decentrale brengsystemen (kg x 1000) [aantal]	4528	4519	4482	4469	4531	5199	5064	4684	5074	7108	6483	
	65952	65892	67177	68297	69019	71769	71658	65937	66430	68344	66834	
Bron:												
Registratie DAR, DAR Milieudiensten NV												
Aantal inwoners (CBS)						176731	177659	177359	179100	182480	187049	189007

(*) De indicatoren die in het jaarverslag staan zijn eigenlijk verouderd en zullen we na vaststelling van het nieuwe grondstoffenbeleidsplan aan gaan passen. De Rijksoverheid heeft in 2023 namelijk haar focus in het afvalbeleid verlegd. Waar eerst werd ingezet op meer afvalscheiding en minder restafval, komt de focus naar de toekomst toe meer te liggen op het realiseren van feitelijk hergebruik van de gescheiden ingezamelde stromen. Vanuit die achtergrond sluit het Rijk voor het landelijk afvalbeleid aan op de Europese doelstellingen om in 2025 te komen tot 55% hergebruik, in 2030 tot 60% hergebruik en in 2035 tot 65% hergebruik van het huishoudelijk afval. Dit percentage geeft weer welk aandeel van het huishoudelijk afval na verwerking daadwerkelijk weer als grondstof in de keten wordt ingezet. Wij nemen als Nijmegen de Europese doelstellingen zonder meer over, maar verkennen ook of wij de lat nog hoger kunnen leggen. In het nieuwe grondstoffenbeleidsplan zullen wij een ambitieuze maar ook realistische doelstelling daarvoor formuleren. Zo heeft Nijmegen in 2025 een scheidingspercentage van 71,2% behaald van huishoudelijke grondstoffen waarmee we 62% recycling realiseren. Daarmee zitten we dus al boven de landelijke en Europese doelstelling voor 2030 van 60%.

Indicator circulair: aantal afgeronde businesscases per jaar binnen Nijmegen

Definitie: Mede aan de hand van een businesscase kan besloten worden om wel of niet te starten met een (in dit geval) circulaire economische activiteit. Een businesscase is een studie waarin onder meer de kosten tegen de baten worden afgewogen.

Streven: nog niet vastgesteld

Draagt bij aan: Een economie waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden behouden en zo efficiënt mogelijk worden hergebruikt.

Toelichting: Momenteel worden i.s.m. met het Rijk Kwaliteit Prestatie Indicatoren ontwikkeld, maar die zijn nog niet vastgesteld. Te zijner tijd bekijken we of deze indicatoren geschikt zijn om op te nemen in de het milieuarverslag:

Gerealiseerd: Afgelopen jaar zijn twee businesscases gerealiseerd. Een voor een Nijmeegs gronddepot en voor een Nijmeegs materialendepot.

Hoofdstuk 4: Vitale en gezonde stad

Bestuurlijke producten: vastgestelde college- en raadsbesluiten:

- Jaarrapportage Luchtkwaliteit (College, 25 november 2025)
- Brief aan de raad Uitvoeringsagenda Industrie en omwonenden TPN-West (10 december 2024)
- Brief aan de raad Ontwerp omgevingsprogramma Luchtkwaliteit 2026-2030 (16 december 2025)
- Brief aan de Raad Instellen overgangsregeling brom- en snorfietsen tot 2030 (7 oktober 2025)

Paragraaf 4.1 Lucht

Waarom is schone lucht belangrijk?

Na roken en de combinatie van slecht eten en weinig bewegen is slechte luchtkwaliteit het derde grote gezondheidsrisico in Nederland (gekeken naar de totale ziektelast). Omdat vrijwel de hele bevolking wordt blootgesteld aan luchtverontreiniging, kunnen de gezondheidseffecten op populatieniveau aanzienlijk zijn. Kinderen, ouderen, hart- en vaatpatiënten en astmapatiënten behoren tot de zogeheten hoog-risicogroepen. De luchtkwaliteit in Nederland zorgt ervoor dat de Nederlander gemiddeld acht maanden korter leeft.

De gemeente Nijmegen werkt aan een veilige en gezonde leefomgeving voor haar inwoners. Luchtkwaliteit is daarbij een belangrijk thema. De Omgevingsvisie onderstreept niet voor niets het belang van goede luchtkwaliteit vanwege de positieve invloed op de gezondheid van de Nijmegenaren. Op basis van ons bestaande beleid in “Op weg naar een gezonde luchtkwaliteit; Uitvoeringsprogramma 2020–2030” en de acties uit het landelijke Schone Lucht Akkoord zetten we al concrete stappen op de belangrijkste bronnen wegverkeer, binnenvaart, industrie en houtstook. Met alle bronnen die van invloed zijn op de luchtkwaliteit zijn we actief bezig en zo werken we aan schonere lucht in de stad.

Ondanks dat we aan de bestaande wettelijke grenswaarden voldoen, zijn er voor de huidige luchtkwaliteit gezondheidseffecten bekend. Voor Nijmegen zijn deze gezondheidseffecten o.a. weergegeven in het meest recente onderzoek van de gezamenlijke GGD's van Gelderland in opdracht van de provincie Gelderland. De belangrijkste conclusies uit het laatste rapport van december 2023 zijn (GGD, 2023):

- Inwoners van Gelderland sterven gemiddeld 10,5 maanden eerder dan als er geen luchtverontreiniging zou zijn. In de gemeenten met de slechtste luchtkwaliteit sterven mensen gemiddeld 13 maanden eerder door de luchtverontreiniging, in de gemeenten met de beste luchtkwaliteit 6,5 maand. De berekende vroegtijdige sterfte is een gemiddelde voor alle inwoners van een gebied.
- Ook de effecten op hart- en vaatziekten, longkanker en astma zijn groot. De ziektelast ten gevolge van luchtverontreiniging in Overijssel en Gelderland is te vergelijken met het meerroken van 4 sigaretten per dag.
- De luchtkwaliteit verbetert en daardoor worden de gezondheidseffecten kleiner. Het effect van de coronamaatregelen waardoor de luchtkwaliteit (tijdelijk) beter was, is hierin goed terug te zien.
- In Gelderland woonde in 2021 niemand op een plek die voldoet aan de gezondheidskundige advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor PM_{2,5} (alle fijnstof deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer, de fijne fractie van fijnstof).
- De blootstelling aan NO₂ is het grootst in de stedelijke gebieden. De blootstelling aan fijnstof (PM₁₀) is het grootst in de verdichte gebieden, met name in de Gelderse Vallei.
- De luchtkwaliteit is verbeterd in Overijssel en Gelderland ten opzichte van 2019. De verbetering is groter dan voorgaande jaren als gevolg van de coronamaatregelen in 2021 waardoor er tijdelijk minder wegverkeer, en dus minder uitstoot was. Inmiddels is al bekend dat de luchtkwaliteit in 2022 landelijk slechter was dan in 2021.

- De belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging in Overijssel en Gelderland zijn wegverkeer, houtstook, industrie en landbouw. In het zuiden van Gelderland is de scheepvaart ook een belangrijke bron.

Hoe staat de luchtkwaliteit er in Nijmegen voor?

We monitoren de ontwikkeling van de luchtkwaliteit in Nijmegen door het meten van stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM_{2,5} en PM₁₀), roet en benzeen in de leefomgeving. Ook voeren we tweemaaljaarlijks modelberekeningen uit om inzicht te krijgen de luchtkwaliteit in Nijmegen. Daarnaast volgen we de ontwikkeling van uitstoot door verkeer door wagenparkscans uit te voeren van zowel het geregistreerde als het passerende wagenpark in Nijmegen. Een uitgebreidere beschrijving van de landelijke en gemeentelijke monitoring is te vinden in de jaarrapportages Lucht 2024 en 2025.

Samenvattend:

Jaarrapportage Lucht 2024

In de Jaarrapportage 2024 zijn geen nieuwe modelberekeningen opgenomen, maar wel worden de metingen in de leefomgeving van 2023 besproken. In de rapportage wordt de stand van zaken weergegeven van de maatregelen uit het bestaande Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit én de haalbaarheid van de in 2024 aangenomen wettelijke EU-grenswaarden (die in 2030 gaan gelden).

- 1. In een overzichtelijke tabel in de jaarrapportage wordt met kleur aangegeven wat de status is. In de bijlagen van de jaarrapportage wordt met tekst uitgebreid toegelicht wat er gebeurd is op deze maatregelen.*
- 2. In Nijmegen wordt ook de luchtkwaliteit op diverse locaties gemeten. In de jaarrapportage 2024 worden de metingen uit 2023 besproken, omdat dat de meest recente metingen zijn. Voor zowel stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) nemen de waarden gestaag af. Voor roet is afgesproken dat de concentratie met 40% omlaag moest gaan ten op zichte van 2015. Deze roetreductie norm is gehaald.*
- 3. Er wordt omschreven dat er een aantal knelpunten zijn om de nieuwe wettelijke EU-grenswaarden, die in 2030 ingaan, te halen. We stellen dat de nieuwe EU-grenswaarden voor NO₂ in 2030 in Nijmegen op een aantal plekken niet gehaald zullen worden. Het gaat dan met name om een aantal drukke wegen; de Prins Mauritsingel, de Waalbrug, de Energieweg, de Oranjesingel en de Neerbossheweg.*
- 4. Naast het beleid voor luchtkwaliteit in Nijmegen, spelen er ook andere factoren een rol in het beeld voor de toekomst. Een aantal ontwikkelingen worden toegelicht zoals netcongestie, het landelijke beleid, de mobiliteitstransitie en de ontwikkeling van TPN-West. Dit zijn zowel kansen als risico's voor de luchtkwaliteit in Nijmegen in de toekomst.*
- 5. We concluderen dat er extra inspanning geleverd moet worden om de nieuwe richtlijnen in 2030 te halen. We willen in 2025 (wanneer we precies halverwege het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2020-2030 zijn) het programma evalueren en verder aanscherpen. We zullen nieuwe maatregelen toevoegen, maar ook maatregelen die niet meer relevant zijn, of die al uitgevoerd zijn weglaten.*

Jaarrapportage Lucht 2025

- 1. De luchtkwaliteit in Nijmegen is de afgelopen jaren sterk verbeterd en blijft een belangrijk aandachtspunt binnen de Omgevingsvisie De Nabije Stad 2050 en het Schone Lucht Akkoord.*
- 2. Het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2020–2030 wordt halverwege de looptijd geactualiseerd tot een omgevingsprogramma.*
- 3. Metingen tonen aan dat stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) al jaren ruim onder de huidige wettelijke grenswaarden liggen, met een dalende trend.*
- 4. In 2030 worden de wettelijke grenswaarden aangescherpt; op veel plekken zal Nijmegen hieraan voldoen, maar rond drukke wegen worden nog overschrijdingen van NO₂ verwacht (64 punten volgens het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit).*
- 5. Deze mogelijke overschrijdingen kunnen juridische en procedurele risico's opleveren voor nieuwe ruimtelijke plannen, afhankelijk van de implementatie van de Europese richtlijn in de Omgevingswet.*
- 6. Na het behalen van de aangescherpte normen wil Nijmegen toewerken naar de WHO-advieswaarden (2021). Hiervoor wordt een methode ontwikkeld om een realistische streefdatum te bepalen.*

7. Vergelijking tussen metingen en berekeningen laat een sterke positieve correlatie zien. Berekeningen vallen meestal hoger uit dan metingen (30 van de 43 locaties), maar zijn daarmee een betrouwbaar en bruikbaar instrument.
8. Ook geurbeleid kreeg aandacht: de landelijke “Handreiking geur industrie 2025” wordt samen met provincie Gelderland en gemeente Beuningen vertaald naar lokaal beleid. Tot die tijd geldt de beleidsregel geur (vastgesteld 6 februari 2024).
9. Voor houtstook is in het stookseizoen 2024–2025 een ontmoedigingscampagne gevoerd; stooktips maken hier sinds dat seizoen geen deel meer van uit.

Activiteiten in 2025

Deelname aan het Schone Lucht Akkoord

We hebben in 2025 actief vervolgd gegeven aan de deelname aan het Schone Lucht Akkoord. Dit deden we door deelname aan pilots, ambtelijke werkgroepen en door bestuurlijke deelname aan de landelijke stuurgroep. We hebben de hierin gestelde doelstellingen gevolgd. Afgelopen jaar hebben wij in verschillende projecten gewerkt aan een verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van uitstoot. Dit deden we op basis van het uitvoeringsprogramma ‘Op weg naar een gezonde luchtkwaliteit 2020-2030’.

Mobiliteit

We hebben het al langer lopende subsidieprogramma voor de vervanging of sloop van verouderde brom- en snorfietzen in 2025 vervolgd. Omdat we voorrang geven aan lagere inkomens is de aandacht ervoor wat weggezaakt. Deze regeling loopt nog steeds tot eind 2027 en in 2025 zijn van de 34 aanvragen er 31 toegewezen. In 2025 zijn (in samenwerking met ca. 30 steden in Nederland) de 3 zero-emissiezones stadslogistiek in Nijmegen (Stadscentrum, Hof van Holland en Heijendaal) van kracht geworden. In 2025 is nog geen boeteregime van kracht, maar zijn “overtreders” door middel van waarschuwingsbrieven geïnformeerd. De overgang is zonder al te veel problemen verlopen. In de ZE-zones rijden nu enkele elektrische vrachtauto's en vooral veel kleine elektrische busjes, soms met aanhanger en meer bakfietsen.

We zien dat ondernemers en bewoners eraan wennen en zich hebben aangepast. Van zo'n 600 waarschuwingsbrieven per maand in begin 2025 zaten we in november op nog zo'n 300 per maand. Sinds 1 december 2025 is het gedogen en waarschuwen voorbij en handhaaft Nijmegen bij overtredingen. Het is nog niet bekend om hoeveel boetes het gaat. In 2026 blijft het ZE-adviespunt nog in bedrijf.

Ook is er in 2025 verder voorbereidend werk verricht voor milieuzones voor brom- en snorfietzen van vóór 2011 op fietspaden in 3 zones (Binnenstad, Heijendaal en Hof van Holland). Het verkeersbesluit werd begin 2025 gepubliceerd. Vanaf 2028 zullen Zero Emissie zones worden ingevoerd voor brom- en snorfietzen in de gehele bebouwde kom van Nijmegen en Lent.

Schonere binnenvaart

In 2025 is deelgenomen aan verschillende Europese projecten ten behoeve van de verduurzaming van de binnenvaart, waaronder RH2INE, de werkgroep Duurzame Rijnbinnenvaart, met partners uit Duitsland, België en Nederland en is er nationaal deelgenomen aan de themagroep Binnenvaart in het kader van het SLA.

De opdracht voor het verplaatsen van de walstroomvoorzieningen in de Waalkade is in september 2025 uitgevoerd. Hiermee kan volledig de huidige walstroomcapaciteit benut worden. Daarnaast is een onderzoek gestart naar het realiseren van walstroom in het havengebied van TPN-west. Dit onderzoek wordt in 2026 afgerond.

Als projectpartner zijn we betrokken bij twee zero-emissie binnenvaartprojecten, samen met onder andere ENGIE en BCTN. Het ZES-project omvat elektrisch varen met batterijcontainers, terwijl het CONDOR-project een waterstofvariant van de batterijcontainers betreft. Door de goedkeuring van het bestemmingsplan van het ENGIE-terrein is de volgende stap gezet richting realisatie.

In samenwerking met diverse belanghebbenden hebben we onze lobbyboodschappen naar voren gebracht op diverse niveaus. We hebben gepleit voor het belang van schone en duurzame binnenvaart, en het verbod op varende ontgassen, waarvan fase 1 en 2 in 2024 zijn ingegaan.

Verminderen van overlast door houtstook

De aanpak van houtstook in 2025 bestond hoofdzakelijk uit een subsidieregeling voor het verwijderen van rookkanalen en de communicatie/ ontmoedigingscampagne 'hee buur even geen vuur'. Met hulp van de subsidieregeling zijn er in 2025, 43 kachels of haarden verwijderd. Daarnaast is de ontmoedigingscampagne via diverse kanalen uitgevoerd. Er hebben posters met de boodschap van milieucentraal door de stad gehangen. Er zijn brieven namens de wethouder verstuurd in gebieden waar veel meldingen via de Stookwijzer binnen zijn gekomen. Daarnaast is er ook onlinecampagne gevoerd. Nieuw dit jaar zijn de flyers met de communicatieboodschap die inwoners zelf bij alle wijkcentra kunnen ophalen om te verspreiden.

Schoon en emissieloos bouwen

Eind 2023 hebben we het convenant Schoon en emissieloosbouwen (SEB) ondertekend. Hiermee is een belangrijke stap gezet in het verschonen van het bouwmaterieel in Nijmegen. In 2024 zijn de eerste projecten geweest waar gelden zijn benut voor de inzet van elektrisch bouwmaterieel die verkregen zijn dankzij het ondertekenen van dit convenant. Bij een project is geëxperimenteerd met een andere aanbestedingsmethode, vergelijkbaar met de succesvolle methode van de gemeente Eindhoven. Hierbij zorgt de inzet van elektrisch materieel voor een grotere kans voor de gunning van dit project.

Het project Daltonstraat/Gausstraat is dankzij deze manier van gunnen nagenoeg in zijn geheel elektrisch uitgevoerd, waardoor deze manier van aanbesteden vervolg krijgt.

Industrie

In onze VTH-beleid heeft de aanpak van luchtverontreiniging door bedrijven een hoge prioriteit. Ook in 2025 zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving ingezet om de uitstoot naar de lucht door milieubelastende activiteiten te reguleren, controleren en waar nodig te handhaven. In december 2024 is de 'uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden TPN West' vastgesteld. Hierin zijn aanvullende maatregelen opgenomen om omwonenden van TPN-West beter te beschermen tegen industriële emissies. We werken hierin samen met de Provincie en de gemeente Beuningen. De agenda bestaat uit 9 deelprojecten binnen 3 actielijnen. In 2025 zijn door ODRN en ODRA de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Actielijn 1: Beter inzicht op industriële emissies op TPN-West
Binnen deze actielijn is een inventarisatie uitgevoerd naar het gebruik van zeer zorgwekkende stoffen, is een emissie database opgezet en een strategisch meetplan.
- Actielijn 2: Gezondheid een concrete plek in VTH geven
Binnen deze actielijn zijn afspraken gemaakt over de samenwerking met, en advisering door, de GGD bij vergunningstrajecten en is gestart met het project scherper vergunnen voor niet IPPC-bedrijven.
- Actielijn 3: Samenwerking met bedrijven en omwonenden verbeteren
Binnen deze actielijn is het project gezonder vergunnen afgerond, is er een nieuwe omgevingsdialoog opgesteld en is er een structurele aanpak ontwikkeld voor het onderzoeken en analyseren van klachten.

Bewonersavonden Luchtkwaliteit

In 2025 is er een bewonersavond georganiseerd waar twee Nijmeegse wethouders (van duurzaamheid en mobiliteit) in gesprek zijn gegaan met bewoners, met name in Nijmegen west, over luchtkwaliteit. Deze bewonersavond was een vervolg op de wijkbezoeken die in 2024 gedaan zijn en stonden met name in het teken van luisteren naar de zorgen van de bewoners. Verschillende zorgen rondom mobiliteit en andere luchtkwaliteitonderwerpen zijn gedeeld.

7-Wijkenoverleg is overleggroep luchtkwaliteit en gezondheid;

Het 7-wijkenoverleg is in 2024 opnieuw opgestart onder de naam overleggroep luchtkwaliteit en gezondheid. De gemeente Beuningen en Nijmegen hebben dit structurele overleg met vertegenwoordigers van omliggende wijken

van het bedrijventerrein TPN-West. In dit overleg worden de vorderingen en ontwikkelingen in aanpak van de uitstoot door de industrie besproken, maar ook andere onderwerpen komen aan bod. Deze overleggroep komt in principe 4 keer per jaar bij elkaar, twee keer per jaar ambtelijk en twee keer per jaar in aanwezigheid van de wethouders milieu van de beiden gemeentes. In 2025 hebben er 3 overleggen plaatsgevonden.

Nieuwsbrief luchtkwaliteit Nijmegen-West en Weurt

Naar aanleiding van de bewonersavonden is ervoor gekozen de nieuwsbrief over luchtkwaliteit Nijmegen-West en Weurt weer nieuw leven in te blazen. Met deze nieuwsbrief houden we de bewoners op de hoogte van de ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van luchtkwaliteit Nijmegen-West en Weurt. Alle relevante informatie en ontwikkelingen op alle bronnen van luchtvervuiling worden in deze nieuwsbrief onder de aandacht gebracht. Deze nieuwsbrief wordt ongeveer vier keer per jaar verstuurd naar ruim 300 geïnteresseerden.

Omgevingsprogramma

In 2025 was het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2020-2030 halverwege. Dit moment is aangegrepen om de maatregelen die hierin stonden opgenomen te actualiseren. Tegelijkertijd is de agenda omgezet tot een Omgevingsprogramma.

Overige activiteiten

Vanuit team lucht is actief deelgenomen aan het opstellen van de nieuwe Omgevingsvisie. Daarnaast is het team betrokken geweest bij het verstrekken van advies met betrekking tot 'luchtkwaliteit en stikstofparagrafen' in verschillende projecten. Tevens was het team actief betrokken bij het implementeren van de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen bij projecten waarvan de gemeente opdrachtgever is.

Paragraaf 4.2 Geluid

Geluidsoverlast is een hardnekkig verschijnsel. Verkeer, burens, bouwactiviteiten, bedrijven en evenementen zorgen geregeld voor geluidsoverlast. Deze overlast kan deels worden beperkt door goede ruimtelijke ordening en technische maatregelen. Dit werkt vooral goed bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen, maar in de bestaande stad zijn de mogelijkheden echter beperkt. Bovendien is een aanzienlijk deel van geluidsoverlast het gevolg van gedrag. Overlast van burens en groepen jongeren op straat zijn voor een gemeente maar lastig te beïnvloeden.

Om geluidsoverlast te beperken hebben we een aantal instrumenten:

Opstellen geluidsvoorschriften

We voeren onderzoek uit en brengen advies uit voor geluidsvoorschriften in onder meer omgevingsplannen, verkeersplannen, bouwvergunningen, omgevingsvergunningen en evenementen in de open lucht. Deze adviezen en voorschriften zijn bedoeld om vooraf geluidsoverlast zo veel mogelijk te beperken.

In 2025 ging het om de volgende aantallen onderzoeken en adviezen.

Tabel: Aantallen geluidsonderzoeken en -adviezen.

Geluidsonderzoek en advisering	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Omgevingsvergunning	122	30	80	41	27	41
Evenementen in de open lucht	1	41	210	200	198	204
Bouwwerkzaamheden	4	5	7	8	15	5
Verkeersplannen	2	2	3	1	1	1
Hogere Waarde besluiten	11	14	15	23	15	0
Festiviteitenregeling inrichtingen	0	8	14	30	34	32
Bopa						9
Bestemmingsplannen	22	25	25	11	4	-
Omgevingsplannen				17	26	9

Omgevingstafel							69
----------------	--	--	--	--	--	--	----

Zonebeheer industrieterreinen

Bedrijven die relatief veel geluid produceren kunnen terecht op een geluidgezoneerd industrieterrein. In Nijmegen zijn dat Nijmegen-West/Weurt, Winkelsteeg en betonindustrie De Hamer. Om deze terreinen ligt een geluidzone. Deze zone is bedoeld als geluidbuffer tussen de bedrijven en woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen. Dit garandeert de leefbaarheid in de omliggende wijken en geeft bedrijven de ruimte om te werken. Door goed zonebeheer hebben we inzicht in de totale geluidproductie van een industrieterrein en proberen we de geluidsoverlast binnen de perken te houden.

Controle en handhaving

Onderstaande tabel geeft een overzicht van geluidhandhavingsacties (alleen de acties waarbij bureau Leefomgevingskwaliteit betrokken was).

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Handhaving APV vergunningen	1	0	8	7	6	16
Handhaving Bouwlawaaï	1	1	2	2	3	2
Handhaving Vierdaagse feesten en marsen	0	0	1	1	1	1
Handhaving Milieuvergunningen Wm	8	9	10	8	5	-
Handhaving Omgevingsvergunningen						5
Klachten geluidhinder (complex)						63

Verbeteren geluidsisolatie bij oudere woningen

Een aantal bestaande woningen langs drukke wegen met een hoge geluidsbelasting komen in aanmerking voor geluidsisolatie op kosten van de Rijksoverheid. De uitvoering is gedelegeerd aan de gemeente Nijmegen. Wij voeren de gevelisolatie-projecten uit.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gesaneerde woningen						
Met gevelisolatievoorzieningen	11	9	0	3	8	0
Zonder isolatievoorzieningen	3	85	0	49	68	93

Paragraaf 4.3 Bodem en ondergrond

We werken aan een vitale en veerkrachtige ondergrond. Met betrekking tot de chemische bodemkwaliteit betekent dat het voorkomen, wegnemen of beheersen van gezondheidsrisico's en risico's voor ecologie. Maar met onze bodemadviezen beperken we ons niet meer tot chemische kwaliteit. De bodem heeft namelijk nog veel meer kwaliteiten. Om er een paar te noemen: het biedt ruimte aan ondergrondse infrastructuur, levert groeiplaats en groeikracht aan planten en bomen, kan energie en drinkwater leveren en zorgt voor regenwaterafvoer.

Omgevingswet

Onder de Omgevingswet zijn de regels voor het omgaan met de bodem ingrijpend gewijzigd ten opzichte van wat er onder de Wet bodembescherming geregeld was. Het Rijk regelt minder. Dit betekent dat we maatwerkregels in het Omgevingsplan moeten opnemen. De Raad heeft het definitieve wijzigingsbesluit op 11 maart 2025 vaststelt.

Spoedlocaties

In het kader van het convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 zijn wij verdergegaan met onderzoek bij locaties, waar mogelijk bodemverontreiniging aanwezig is, die voor risico kan zorgen (risico's voor mensen of voor verspreiding via grondwater). Deze locaties worden spoedlocaties genoemd en zouden volgens de

convenantafspraken in 2020 gesaneerd of beheerst moeten zijn. Dat is niet volledig gelukt, maar dat was voorzien. Inmiddels is voor bijna alle spoedlocaties de sanering in uitvoering.

Saneringen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

De meeste saneringen vinden plaats in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Meestal gaat het om verontreinigingen die geen risico's opleveren. De grootste ontwikkelingen die in 2025 in uitvoering waren, zijn het Waalfront, de Waalsprong het stationsgebied en Winkelsteeg. Daar werd gelijktijdig met het bouwrijp maken/bouwen, indien nodig, gesaneerd. In het Waalfront met name vanwege de aanwezigheid van te hoge gehalten lood in de grond, in de Waalsprong vooral vanwege hoge gehalten met bestrijdingsmiddelen, olieverontreinigingen bij voormalige ketelhuizen en met asbest vervuilde erfverhardingen of slootdempingen. In het stationsgebied is een deel van het voormalige van Swaay-terrein, verontreinigd met vooral kwik, gesaneerd. In Winkelsteeg is een start gemaakt met het in kaart brengen van de noodzakelijke saneringsmaatregelen, maar is inmiddels ook een verontreiniging met PFAS grotendeels gesaneerd.

Wettelijke taken; afhandelen beschikkingen en meldingen

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is een deel van de VTH-taken op het gebied van bodem bij de ODRN belegd. Alleen daar waar overgangsrecht aan de orde is staat de gemeente Nijmegen nog aan de lat voor het beoordelen van saneringen op basis van een BUS-melding of saneringsplan en na afloop het afhandelen van evaluatieverslagen die na een sanering bij ons ter goedkeuring worden ingediend. Na inwerkingtreding van de omgevingswet is gebleken dat het overgangsrecht door de formulering in de wet op meer locaties van toepassing te zijn dan bedoeld was.

In 2025 hebben wij als gevolg van overgangsrecht 8 beschikkingen opgesteld Eén besluit ernst en spoed en 7 instemmingen met saneringsplannen. Daarnaast hebben we één melding in het kader van BUS beoordeeld.

In onderstaande tabel zijn de meldingen en informatieplichten opgenomen die de ODRN in 2025 heeft ontvangen van Milieubelastende activiteiten gerelateerd aan de bodem.

activiteit	aantal
Graven kleiner of gelijk aan de Interventiewaarde	59
Graven groter dan de Interventiewaarde	33
Saneren	13
Toepassen van grond	88
Opslaan van grond	21
Gesloten Bodemenergie systemen	14

Adviezen bij aan- en verkoop, bouwvergunningen, milieuvergunningen, OPA's en BOPA's

Wij gaven adviezen in het kader van binnen- en buitenplanse omgevingsplan activiteiten, bij grote projecten in het ruimtelijk domein en ten aanzien van de inrichting en beheer van de openbare ruimte(intern), bouwvergunningen, milieuvergunningen (advies aan ODRN) en aan- en verkoop van grondpercelen door gemeente Nijmegen.

Project diffuus lood in Nijmegen

Van het rijk hebben we subsidie ontvangen om de verspreiding van diffuus lood in Nijmegen in beeld te brengen. In 2025 hadden we niet de benodigde capaciteit om dit project verder te brengen.

Project PFAS

We hebben samen met de provincie Gelderland en de gemeente Arnhem subsidie ontvangen om de omvang van het voorkomen van PFAS op verdachte locatie in beeld te brengen. Dit is uitgevoerd op locaties waar als gevolg van bedrijfsmatige activiteiten mogelijk PFAS in de grond kan zijn gekomen én die zijn gelegen in of nabij gevoelige bestemmingen. In 2025 is dit project afgerond. In Nijmegen zijn binnen de scope van dit onderzoek 97

locatie geïnventariseerd als mogelijke bronlocatie. Op 35 locaties is vervolgens vooronderzoek uitgevoerd. Het doel van dit dossieronderzoek was om meer inzicht te verkrijgen over het gebruik van PFAS bij PFAS-verwerkende industrie/bedrijven en de daarmee samenhangende actuele contact- en of verspreidingsrisico's van PFAS. Uiteindelijk is op 11 locaties verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Op één locatie zijn sterk verhoogde gehalten aan PFAS aangetroffen.

Het bodeminformatiesysteem en de Milieuatlas

Alle bodemonderzoeken worden opgeslagen in het bodeminformatiesysteem. Via de zogenaamde 'Milieuatlas' heeft iedereen toegang tot deze gegevens. Burgers, makelaars, ontwikkelaars, adviesbureaus, notarissen, banken etc. kunnen dus zelf via internet de bij ons bekende bodeminformatie opzoeken. De Milieuatlas is op internet goed te vinden en wordt goed bezocht en gewaardeerd.

Bodemonderzoeken naar soort 2025

Vooronderzoek	10
Verkennend bodemonderzoek	68
Nader bodemonderzoek	8
Saneringsplan, BUS en BUS TU	1
Evaluatierapport (incl. nieuwe verontreiniging)	24
Monitoring/nazorg	3

Grondverzet

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten toepassingen van grond worden gemeld bij de ODRN. Daardoor hebben we geen overzicht meer in de hoeveelheid grond die sinds 2024 is toegepast. De ODRN kan wel het aantal ontvangen meldingen reproduceren, maar dat zegt niets over de omvang.

Circulair gebruik van grond

Om zo min mogelijk beslag te leggen op natuurlijke grondstoffen en zo min mogelijk vervoersbewegingen te maken moeten we zo veel mogelijk grond in Nijmegen hergebruiken.

De Nota Bodembeheer van 2021 maakt het mogelijk om binnen de Gemeente Nijmegen op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze licht verontreinigde grond als bodem te hergebruiken.

Dit lukt vaak niet omdat projecten die grond over hebben nooit tegelijk wordt uitgevoerd met een project dat grond nodig heeft. Er wordt dus nog veel grond uit Nijmegen afgevoerd en veel grond van buiten aangevoerd. Vanwege de ontwikkelingen in Winkelsteeg en het verwachte grondverzet proberen we binnen dat project een tijdelijke grondbank in te richten binnen Winkelsteeg.

Er is in 2025 gestart met het opstellen van een businesscase om te kijken of het haalbaar is een Nijmeegse grondbank op te zetten.

Paragraaf 4.4 Indicatoren

Lucht

Indicator: percentage gezondheidswinst (als gevolg van verminderde concentraties verontreinigende stoffen in de lucht)

- Definitie: De gezondheidswinst wordt berekend op basis van modelberekeningen aan concentraties fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂). De relatie tussen deze concentraties en gezondheidswinst is gebaseerd op epidemiologische onderzoek (RIVM);
- Draagt bij aan: Gezonde lucht, gezonde leefomgeving;
- Toelichting: I&W en diverse gemeenten (zoals gemeente Nijmegen) hebben op 13 januari 2020 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. Het akkoord beoogt, onder meer, om in 2030 een gezondheidswinst van 50% ten opzichte van 2016 te realiseren.

De GGD heeft een tool ontwikkeld waarbij de blootstelling aan NO₂, PM_{2,5} en PM₁₀ wordt omgerekend in ‘verlies aan levensdagen’ en ‘meegerookte sigaretten’. Door voor het zowel voor 2016 als 2025 op dezelfde manier te berekenen kan er, indicatief, procentuele verbetering worden berekend. Dit is voor het LML meetstation aan de Ruyterstraat berekend. Dit is een zogenaamd achtergrond station. De op deze plek gemeten waarden komen overeen met de luchtkwaliteit waar de meeste Nijmegenaren aan blootgesteld worden.

Als er wordt gekeken naar het gecombineerde effect van fijnstof en stikstofdioxide dan is het verlies aan levensdagen gedaald met 33 % ten opzichte van 2016. Om dit getal nog wat meer te visualiseren is dit uit te drukken in het aantal meegerookte sigaretten per dag. Dit percentage is in dezelfde periode gedaald met 32 % en komt overeen met 3,6 meegerookte sigaretten per dag.

Geluid

Indicator: toename km geluidsarme wegvakken waarbij het geluidsniveau minimaal 1,5 dB is gedaald door toepassing van geluidsbetere asfalt. Of de maximumsnelheid is verlaagd.

Monitoring duurzaamheidsagenda

Percentage geluidarme wegdekken (geluidsbetere asfalt en snelheidsverlaging)

Datum export Greenpoint	Totale km's 50+ wegen	Totale km's ABG	Totale km's SMA5	Totale km's naar 30	Totaal geluidsbeter	% van totaal
11-10-2019	266	36	10	3,5	49,5	18,6%
5-3-2021	265	37	10	4,7	51,7	19,5%
25-2-2022	265	40	10	5,1	55,1	20,8%
10-3-2023	265	41	10	5,6	56,6	21,4%
9-2-2024	265	41	11	5,6	57,6	21,7%
7-2-2025	243	41	11	6,7	58,7	24,2%
13-1-2026	244	42	11	6,7	59,7	24,5%

Verklaring:

Greenpoint: wegbeheersysteem waar de gegevens uit komen

50+ wegen: wegen conform CROW wegtype 1, 2 en 3

ABG: Asfaltbeton geluidreducerend, wegvak met volwaardig geluidreducerend asfalt

SMA5: SMA-NL5, asfalt met beperkte geluidreducerende eigenschappen (-1,5 dB)

Wegen naar 30: voormalige 50 km/h-wegen die onlangs zijn afgewaardeerd naar 30 km/h

Wegen naar 30:

Lengte:

Jaar:

Bloemerstraat:	0,3	2016
Muntweg (deels):	0,1	2017
Daalseweg:	0,8	2018
Hertogstraat:	0,2	2018
Heyendaalseweg (deels):	0,2	2018
Laauwikstraat midden:	0,3	2018
Malderburchtstraat:	0,6	2019
Parkweg/Doddendaal:	0,4	2019
Steenbokstraat:	0,5	2019
Waalkade oost:	0,4	2019
Hengstdalseweg (deels):	0,5	2020

Vossenpelssestraat:	0,4	2020
Laauwikstraat oost:	0,3	2020
Waterstraat fase 1:	0,4	2021
Hoogstraat	0,2	2022
Weurtseweg	0,9	2024
Kanaalstraat	0,2	2024

Totaal: 6,7 km

In 2025 zijn geen wegen naar 30 km
afgewaardeerd

Hoofdstuk 5: Duurzame overheid

Duurzaamheid is een vast thema in de gemeentelijke organisatie. Bijvoorbeeld; we nemen duurzaamheid en circulariteit als gunningscriterium bij tenders en projecten in de ruimtelijke ontwikkelingen mee.

In de meeste van onze projecten speelt duurzaamheid een rol. In 2025 leverde dit bijvoorbeeld de volgende aansprekende projecten op. In de Waalsprong is Talis gestart met het project Groei. In dit project komen wonen, zorg en duurzaamheid samen. Een beschutte woonvorm voor jongeren én tien duurzame appartementen voor zorgprofessionals. De draagconstructie is van hout en de buitenzijde hout van Staatsbosbeheer (deels uit Groesbeek) uitgevoerd.

In de Vlierstraat is in maart 2025 de bouw gestart van de 22 woningen van CPO Elzendal. Het ontwerp is van de hand van ORGA-architecten uit Nijmegen. De woningen en appartementen worden volledig in hout gebouwd, met uitzondering van de parkeergarage.

In de tender voor het sportcentrum Winkelsteeg had het meest energiezuinige ontwerp al gewonnen. De duurzaamheid van dit project zal nog groter worden door de toepassing van 480 PVT panelen op het dak. Deze leveren zowel elektriciteit als warmte.

In dit hoofdstuk geven we een beeld van de wijze waarop de gemeente omgaat met de verduurzaming bij het beheer van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed. Ook belichten we onze deelname aan diverse netwerken ter versterking van het draagvlak voor verduurzaming in de samenleving. We ronden af met de stand van zaken ten aanzien van de indicator die aangeeft hoeveel CO2 we als gemeentelijke organisatie uitstoten.

Paragraaf 5.1 Inrichting en beheer openbare ruimte

Ook in 2025 is verder gewerkt aan de verduurzaming van de openbare ruimte met behulp van de handreiking voor Stadsbeheer om zaken duurzaam aan te pakken. Al in 2020 hebben 15 gemeenten (van de 18) van de regio Arnhem-Nijmegen, waaronder Nijmegen, samen met provincie Gelderland de intentieverklaring ondertekend dat gewerkt wordt aan de doelen zoals omschreven in de Green Deal Duurzaam GWW 2.0. Dit project is ondergebracht bij de Groene Metropoolregio.

De Green Deal GWW 2.0 heeft als ambitie de CO2-emissie te reduceren met 40% in 2030 en de circulariteit te verhogen met 50% in 2030. Hieronder volgen enkele voorbeelden waar in 2025 aan is gewerkt:

Nieuwe dienstvoertuigen

Stadsbeheer is in 2024 een aanbesteding gestart voor nieuwe schone dienstvoertuigen in verband met de invoering van een 3-tal zero emissieloze zones. In 2024 zijn er 5 elektrische Toyota Proace voertuigen aan het wagenpark toegevoegd. Inmiddels zijn de voertuigen die op gas reden grotendeels verkocht en rijden we vrijwel volledig elektrisch. In de buitendienst zijn er inmiddels 14 elektrische voertuigen in gebruik. Er wordt nog slechts 1 voertuig gebruikt dat op CNG-gas rijdt. Dit voertuig wordt gebruikt voor de piketdienst en heeft ontheffing tot 1-1-2030. Het voornemen is om de komende periode de tractor en de shovel, beiden nu nog rijdend op diesel, te vervangen door een volledig elektrische tractor en shovel.

Asfaltonderhoud

In 2025 werkten we samen met onze vaste aannemer aan duurzaam asfaltonderhoud. Door te kiezen voor innovatieve en milieuvriendelijke oplossingen hebben we het afgelopen jaar 274 ton CO2 bespaard. Enkele van de maatregelen die we hebben toegepast zijn:

- Warm mix asfalt (WMA): dit asfalt wordt op een lagere temperatuur geproduceerd, waardoor het minder energie verbruikt. In 2025 bestond 69% van ons voor onderhoud aangebrachte asfalt uit WMA. Goed voor een besparing van 41 ton CO2. In 2026 streven we naar 100% WMA.

- Duurzame wegmarkering: hoewel het maar een klein onderdeel van de weg is, heeft wegmarkering een relatief grote impact op de CO₂-uitstoot. Door te kiezen voor een duurzamere variant hebben we 39 ton CO₂ bespaard.
- Emissieloos materieel: bij verschillende projecten hebben we gewerkt met machines die geen uitlaatgassen produceren. Daarmee hebben we 194 ton CO₂ bespaard.

Recycling speelt ook een belangrijke rol; 38% van het asfalt dat we gebruikten bestond uit gerecyclede materialen (partiële recycling; PR).

Schoon en emissieloos bouwen.

Op 24 oktober 2023 heeft Nijmegen het convenant Schoon en Emissieloos bouwen ondertekend. In 2025 zijn we diverse projecten gestart waarbij zoveel mogelijk emissieloos materieel wordt ingezet, bijvoorbeeld op Kelfkensbosch, bij het bouwrijp maken van Stelt -Oost, op de Groesbeekseweg en de Cort van de Lindstraat. In de Spoorbuurt in Nijmegen-Oost heeft Stadsbeheer in 2025 de voorbereidingen voor de vernieuwingsgolf afgerond en is een start gemaakt met de uitvoering. Zo is een groot riool aangelegd met inzet van emissieloze kranen, waarmee de kans op wateroverlast aanzienlijk is verkleind. Tegelijkertijd wordt, in samenwerking met Liander en woningcorporatie Woonwaarts, gewerkt aan het verbeteren van het elektriciteitsnet, zodat woningen in de toekomst geschikt zijn voor verwarming met warmtepompen. Daarnaast zetten we in op vergroening van de buurt om hittestress te beperken en de biodiversiteit te vergroten. In samenwerking met De Bastei is bovendien gewerkt aan het afkoppelen van daken en het vergroenen van tuinen.

Circulair

- Uitgangspunten voor duurzaam ontwerpen en het hergebruik van materialen zijn als eis opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). In het HIOR toetsen we of een ontwerp voldoet aan de richtlijnen voor de inrichting van de openbare ruimte. De uitgangspunten voor circulair ontwerp gaan we in 2026 verder uitwerken, zodat deze in al onze projecten vanaf het begin worden meegenomen.
- Vanuit Stadsrealisatie wordt vanaf de start van projecten meegedacht over duurzaamheid, zoals hergebruik, het verminderen van verharding en duurzaam inkopen. In diverse projecten, zoals Neerbosch-Oost, Kanunnikenbuurt en Voorstadslaan, wordt ingezet op hergebruik van materialen. De uitvoering start vanaf de zomer van 2026. We zetten Duspot steeds meer in voor het voorraadbeheer van materialen voor hergebruik. Daarnaast fungeert DuSpot als een digitale marktplaats voor hergebruik van materialen voor heel Nederland.
- We hebben onderzocht welke tools er zijn om circulariteit in projecten te meten. Binnen het project Waterstraat gaan we starten met de Tool van Eco-monitor om duurzaamheid te meten op basis van MKI (Milieukostenindicator). We vergelijken meerdere tools om te onderzoeken welke het beste aansluit bij onze behoeften.
- Innovatie. Betonstraatstenen en stoeptegels die uit projecten vrijkomen zijn vaak kwalitatief nog goed, maar we vinden ze niet meer mooi. We hebben uitgevraagd of er startups zijn met ideeën hoe we deze betonproducten kunnen hergebruiken.

Materialen- en gronddepot.

Er zijn businesscases opgesteld voor een materialen HUB (tijdelijke opslag voor hergebruik) en een gronddepot (eigen grondbank ten behoeve van hergebruik). Hieruit blijkt dat het financieel haalbaar is om materialen uit de openbare ruimte op te slaan voor hergebruik. Met de opslag van grond kunnen we als gemeente veel geld besparen. In 2026 gaan we op zoek naar een tijdelijke materialen HUB, als voorbereiding op een mogelijke definitieve HUB. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een tijdelijk of definitief gronddepot.

Machinaal straten.

We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om machinaal te straten met hergebruikte materialen. De ontwikkelingen hierin gaan snel. We gaan dit steeds meer toepassen, wat de fysieke belasting voor stratenmakers vermindert.

Duurzaam groenbeheer.

Er is een begin gemaakt met het toepassen van meer Biobased materialen in het groenonderhoud, ter vervanging van plastic. Building Balance kan ondersteuning bieden bij deze ontwikkeling. Naar aanleiding van een motie uit de raad hebben we in ons moederbestek opgenomen dat we alleen nog turfrijke potgrond toepassen.

We maken steeds vaker gebruik van samenwerking en ondersteuning op het gebied van duurzaamheid, bijvoorbeeld met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, WOW en BouwCirculair.

LED openbare verlichting.

In de afgelopen 8 jaar hebben we 14.480 traditionele lampen vervangen door energiezuinig LED-verlichting.

Hergebruik van verkeersborden.

In 2025 was 100% van de aan ons geleverde verkeersborden voor beheer en onderhoud refurbished. Op basis van een geschatte levering van 2.355 verkeersborden voor 4 jaar resulteert dit in een CO2-reductie van circa 33.857 kg ten opzicht van nieuw geproduceerde borden. Daarnaast wordt maximale circulariteit bereikt door het hergebruik van bestaande verkeersborden. Sinds januari hebben we een nieuw contract met AGMI voor het leveren van RVV bebording (de standaard verkeersborden). Het contract eist dat minimaal 80% van de te leveren verkeersborden bestaat uit refurbished borden (hergebruikte aluminium verkeersborden), in plaats van volledig nieuw geproduceerde borden. Om dit mogelijk te maken, leveren wij onze oude aluminium borden ook weer in bij AGMI.

Eisen in contracten.

De maximale MKI (Milieukostenindicator) conform de eisen van BouwCirculair voor betonproducten en asfalt wordt standaard meegenomen in contracten. Ook de routekaart van SEB wordt eveneens opgenomen in de contracten.

Paragraaf 5.2 Verduurzaming en aardgasvrije gemeentelijke vastgoedportefeuille

Verbruik gas en elektriciteit

In het kader van de energietransitie zet de gemeente in op het verminderen van het verbruik van gas en elektriciteit. Er wordt alleen regionaal opgewekte groen elektriciteit ingekocht waarbij sinds 2023 bij de opwekking geen biomassa is gebruikt. Bij de inkoop van gas is afgesproken dat steeds meer wordt overgeschakeld naar groen gas. Door te isoleren willen we de energiebehoefte verkleinen. Door bijvoorbeeld steeds meer warmtepompen in te zetten vermindert het aardgasverbruik, maar stijgt het (groene) stroomverbruik. In onderstaande tabel staan de Verbruiksgegevens over de afgelopen jaren.

Jaar	Gas m ³	Elektriciteit kWh
2025	1.431.201	24.120.768
2024	1.386.609	27.090.984
2023	1.528.411	25.473.297
2022	1.608.026	23.171.141
2021	1.874.311	22.459.768
2020	1.703.922	23.009.069
2019	1.784.635	24.343.996
2018	2.090.128	25.152.709

Door tussentijdse mutaties kunnen verbruikscijfers (beperkt) wijzigen gedurende opeenvolgende kalenderjaren.

Er wordt sinds enige jaren gewerkt met een meerjarenplan dat is opgesteld voor verduurzaming van het vastgoed en dat moet leiden tot minder CO2-uitstoot en uiteindelijk tot een aardgasvrije vastgoedportefeuille. Om een duurzame en aardgasvrije vastgoedportefeuille te realiseren zal het energieverbruik zoveel als mogelijk worden beperkt en daar waar mogelijk wordt energie opgewekt (bijvoorbeeld met zonnepanelen). Daarnaast worden de panden afgekoppeld van het aardgas waar dat kan.

Helaas zien we door netcongestie dat het overstappen van verwarming op gas naar een alternatief vaak nog niet mogelijk is. Hierdoor is de oude doelstelling om in 2036 aardgasvrij te zijn, mede door netcongestie, niet haalbaar en te ambitieus gebleken. In 2026 zal naar verwachting een aangepaste doelstelling worden vastgesteld. Na het uitvoeren van deze maatregelen blijft er een restenergiebehoefte bestaan (bij de eigen panden kan niet zoveel energie worden opgewekt als er wordt verbruikt). De benodigde energie die niet zelf kan worden opgewekt, zal lokaal en duurzaam worden ingekocht.

Om het doel te realiseren is de opgave opgesplitst in twee onderdelen: gebouwaanpassingen en bewustwording van energieverbruik. De gebouwaanpassingen, zoals bijvoorbeeld na-isoleren van vloeren, gevels en daken, ledverlichting, energiemanagementsystemen en warmtepompen, zullen worden uitgevoerd op natuurlijke momenten. Het belangrijkste natuurlijke moment is het onderhoud aan een pand. Jaarlijks worden op basis van de onderhoudsplanning verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd. Andere natuurlijke momenten zijn verbouwingen, lokale initiatieven (warmtenetten), wettelijke verplichtingen of duurzaamheidspilots. Jaarlijks wordt onderzocht welke van deze momenten zich aandienen en op basis daarvan wordt het duurzaamheidsjaarplan opgesteld.

In 2025 is wederom geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid, klimaat en de uitvoering van de asbestbeheerplannen. Door het uitvoeren van de duurzaamheids- en klimaatvoorzieningen, met name het aanbrengen van LED verlichting, isolatie en energiemanagement op installatieniveau, zijn de gebouwen duurzamer geworden en neemt het energieverbruik af. Ook is daarmee invulling gegeven aan de wettelijke eisen ten opzichte van energie-labels enerzijds en duurzaamheidsambities van de gemeente anderzijds. Jaarlijks saneren we asbest in onze gemeentelijke panden

Energielabels gemeentelijk vastgoed

In totaal hebben 210 panden in ons eigendom een energielabel. Daarvan behoren 175 panden tot onze kernportefeuille. T.o.v. 2023 zijn er in de categorie A+++ , A++ , A+ , A, en B panden bijgekomen. Hieronder een diagramtabel met het aantal panden per label in de kernportefeuille (Peildatum 22-01-2026). De energielabels worden eens in de 10 jaar geüpdatet.

Energielabel	Aantal objecten
A+++++	1
A++++	1
A+++	6
A++	4
A+	4
A	58
B	11
C	8
D	14
E	6
F	19

G	43
Eindtotaal	175

Paragraaf 5.3 Verduurzaming via samenwerkingsverbanden en netwerken

We streven naar een aantrekkelijke duurzame toekomst voor iedereen. Dat vergt de komende decennia transitie op gebied van energie, mobiliteit, afval, materiaalgebruik, voedselsystemen, natuurbehoud en biodiversiteit. Ook in en rond Nijmegen. Deze grote maatschappelijke opgaven willen we en kunnen we alleen samen realiseren, vanuit een brede sociale basis. Dat stimuleren we door lokale duurzaamheidsnetwerken en -initiatieven actief te steunen en door kennis te vergroten met deelname aan enkele internationale netwerken.

Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is, als opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen, op 1 januari 2021 van start gegaan. Onze regio bestaat uit achttien gemeenten. De groene Metropoolregio werkt aan vijf opgaven: Circulaire regio, Productieve regio, Ontspannen regio, Groene groeiregio en Verbonden regio. Met een regionale agenda wordt hier vorm en inhoud aan gegeven. De achttien gemeenten beslissen elk over deelname aan deze opgaven, de beschikbare middelen en het mandaat dat aan de uitvoering ervan wordt meegegeven. In de regio en maar ook richting ‘Den Haag en Brussel’ profileren we ons als dé Groene Metropoolregio van Nederland en als (inter)nationale circulaire topregio 2050. Hieronder een greep uit de samenwerkingsverbanden waaraan de gemeente deelneemt.

Circulaire Regio

Eén van de opgaven van de Groene Metropool Regio is de Circulaire Regio. In de Circulaire Regio werken we samen met de regio aan vier speerpunten: (1) circulaire bouw en infra, (2) circulaire economie grondstoffen en ketens, (3) water en klimaatadaptatie en (4) transitie naar duurzame energie. Met deze agenda wil de Groene Metropoolregio dé circulaire regio van Nederland worden. Door onze krachten in de regio te bundelen, kunnen we daadwerkelijk een versnelling maken. Zo zetten we onze gezamenlijke inkoopkracht in om de grond-, weg en waterbouw steeds duurzamer aan te besteden en werken we samen aan een agenda om conceptueel en circulair te bouwen in de praktijk te brengen. Gemeente Nijmegen is voorzitter en bestuurlijk opdrachtgever voor de opgave Circulaire Regio.

RES

We nemen via de Groene Metropoolregio (GMR) deel aan overleggen in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) en hebben o.a. bijgedragen aan de totstandkoming van het Regionaal Uitvoeringsprogramma Energiesysteem. In het bijzonder hebben we periodiek overleg met Liander over de gevolgen en aanpak van netcongestie.

Energy Board

We participeren rechtstreeks en via de bestuurlijk vertegenwoordiger van de GMR in de Energy Board in provinciale trajecten. Dat betrof onder meer de voorbereiding van de pMiek 2.0 (provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat).

Stedelijk Managementoverleg (SMO)

2 à 3 keer per jaar komt het Stedelijk Managementoverleg (SMO) Energietransitie bijeen om kennis uit te wisselen en af te stemmen over de energietransitie. In het SMO zitten vertegenwoordigers van duurzame bewonersorganisaties (Steunpunt Energietransitie), bedrijven, woningcorporaties, netbeheerders, energiebedrijven en kennisinstellingen (RU en HAN).

Dar en MARN

Samen met 6 regiogemeenten is Nijmegen aandeelhouder in Dar NV en via de gemeenschappelijke regeling MARN in de afvalenergiecentrale ARN bv. Binnen Dar werken we in gezamenlijkheid aan een efficiënte inzamelstructuur en recycling voor de huishoudelijke afvalstromen. ARN is een belangrijke partner voor de energietransitie in onze regio mede vorm en inhoud te geven.

Via-T

Via-T is een publiek-private samenwerking om te komen tot hét (kennis)centrum voor vakmanschap, innovatie en duurzaamheid in de regio. De gemeente Nijmegen is partner in de ontwikkeling van het centrum en wethouder Duurzaamheid is lid van de stuurgroep. In 2024 zijn de gelden uit de Regiodeal officieel toegekend waarvoor wij vast 450.000 euro cofinanciering bijdragen. Daarnaast hebben wij het gereserveerde half miljoen van de begroting eind 2025 uitgekeerd voor verdere ondersteuning van Via-T. Daarmee willen we een belangrijke bijdrage leveren aan oplossingen voor opgaven op het gebied van circulaire (woning)bouw, tekort aan technisch personeel en innovatie door bedrijven. VIA-T heeft een nieuwe locatie gevonden op Toernooiveld 100, in het oude UBC-gebouw op campus Heijendaal. In 2026 zal de locatie officieel geopend worden.

Netwerk Kleurrijk Groen

We hebben in 2025 bijgedragen aan voortzetting van het in 2018 ontstane Netwerk Kleurrijk Groen, dat o.a. heeft gezorgd voor festival Di-Vers, een leergang over duurzaamheidsthema's, voorlichting over energiebesparing en het in contact brengen van mensen met diverse culturele achtergronden met de (regionale) natuur. Netwerk Kleurrijk Groen is een belangrijke stimulans voor inclusieve duurzaamheid.

Werkregio Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

Dit is een samenwerkingsverbanden van gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk die uitvoering geven aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Ze werken aan een klimaatbestendig en waterrobuust Nederland in 2050 door risico's op overstromingen, wateroverlast, droogte en hittestress te beperken. Er zijn 45 van zulke werkregio's in Nederland.

The Economic Board/ cluster Slimme Duurzaamheid en Lifeport@

Samen met kennisinstellingen RU, HAN, HVHL en het MKB wordt hier gewerkt aan circulariteit en klimaatadaptatie. Dit netwerk wordt onder meer benut om kennis en ervaring op te halen op thema's als vergroening, rechtvaardigheid, duurzame economie. En om consortia te bouwen voor bv Regio Deal projecten die bijdragen aan brede welvaart.

Stichtingen Wijland en Huis van Compassie

Met deze stichtingen wordt samengewerkt om groepen inwoners te bereiken die in een relatief maatschappelijk kwetsbare positie zitten.

Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE)

De afdeling Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE) binnen Museum de Bastei verbindt natuur- en duurzaamheidsorganisaties, scholen (PO, VO, beroepsonderwijs) en de gemeente Nijmegen. Zij leveren een aanbod aan natuur- en duurzaamheidseducatie voor de verschillende doelgroepen. In het afgelopen jaar is de afdeling NDE samengevoegd met de afdeling Steenbreek tot *Groenmakers*. De taken van NDE onder *Groenmakers* zijn hetzelfde gebleven. De volgende prestaties zijn het afgelopen jaar geleverd.

- In totaal zijn er **310** boekingen gemaakt via de NDE gids. Daarmee zijn **10.429** basisschoolleerlingen hebben bereikt. Naast dit aantal hebben scholen ook direct bij natuurorganisaties geboekt, maar daarover hebben we geen inzicht in de aantallen.
- Van het totaal aantal basisschoolleerlingen hebben **8.845** deelgenomen aan activiteiten aangeboden door de vijf actieve organisaties binnen de Gemeentelijke Stimuleringsregeling (Museum de Bastei, IVN natuureducatie, Natuurtuin Goffert, Boerderij Goffert en Historische tuin Warmoes).

- De bereikte leerlingen zijn afkomstig van maar liefst **41** basisscholen en **2** middelbare scholen waarvan **8** scholen onder het speciaal onderwijs vallen (SBO en VSO).
- **Eén** MBO student heeft bij NDE stage gelopen en **één** MBO student is ge-examineert voor het praktijkexamen.
- Daarnaast heeft een groep van **6** universitaire studenten, in opdracht van NDE een behoefte onderzoek uitgevoerd bij scholen naar NDE.
- Er zijn **91** leskisten door de Uitleenservice van Museum De Bastei uitgeleend aan basisscholen.
- Tijdens het evenement Watersportdagen heeft NDE een les verzorgd voor **20** verschillende basisschoolklassen.
- Tijdens de juf- en meesteravond in de bibliotheek Mariënborg zijn **74** leerkrachten geïnformeerd en enthousiast gemaakt voor het NDE aanbod.
- Landelijk hebben **27** basisscholen meegedaan aan het duurzaamheidsproject Groene Voetstappen, dat mede is georganiseerd door NDE. In totaal hebben **831** leerlingen meegedaan aan dit project.

Werkgroep Woningcorporaties (Talis, Woonwaarts, Portaal, SSHN)

Hierin wordt samengewerkt over onderwerpen energie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Duurzaamheidscafés

We hebben bijgedragen aan de stichting Duurzaam aan de Waal, voor het organiseren van vier duurzaamheidscafés in 2025. Dat is gelukt met een breed en divers publiek, met drie uitverkochte en 1 bijna uitverkochte avonden.

G40/VNG

We participeren (proportioneel) in het G40-stedennetwerk en VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Het G40-stedennetwerk is het netwerk van 41 (middel)grote steden in ons land, die elkaar vinden in de stedelijke vraagstukken waar de leden van het netwerk voor staan. De gemeente is onder meer lid van de Themagroep Duurzaamheid van de G40 waarin bijvoorbeeld ook energievraagstukken/wetgeving worden besproken en van reactie worden voorzien.

European Green Capital Network

Als winnaar van de European Green Capital award 2018 is Nijmegen automatisch lid van het internationale netwerk van European Green Capital award winnaars en finalisten. Dit netwerk bestaat inmiddels uit ongeveer 35 steden. Wij nemen waar mogelijk actief deel aan bijeenkomsten en workshops om kennis over duurzaamheidsthema's op te bouwen en uit te wisselen. In 2025 was Vilnius Green Capital.

ICLEI

Nijmegen is lid van ICLEI, een wereldwijd netwerk van meer dan 2500 duurzame steden en regio's. We ondersteunen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, waarvan de directeur zitting heeft in het bestuur van ICLEI Europe. De GMR heeft bijdragen geleverd aan diverse ICLEI-gerelateerde bijeenkomsten, o.a. het ICLEI World Congress en het European Urban Resilience Forum, en heeft bijgedragen aan ICLEI-sessies van de European Week of Regions and Cities.

Gemeenten4GlobalGoals

De Gemeente Nijmegen steunt de "Gemeenten4GlobalGoals" campagne van de VNG, ter bevordering van de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

Tot slot

Er zijn veel reguliere contacten met diverse Bewonersorganisaties en Ondernemersverenigingen.

Paragraaf 5.4 Indicator CO2-uitstoot

In 2021 is gekozen voor certificering door middel van de CO2prestatieladder niveau 3 om de verduurzaming van de eigen organisatie te ondersteunen (zie ook <https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/plannen/plan-minder-co2/>). Het instrument is een managementsysteem dat tot doel heeft de CO2-uitstoot van de gemeentelijke organisatie structureel te verminderen en hierover goed te communiceren. In 2022 is hiervoor voor het eerst het certificaat behaald. Jaarlijks vindt er een onafhankelijke audit plaats om te controleren of aan de certificaatseisen wordt voldaan. Inmiddels zijn de eisen voor een certificaat aangescherpt (handboek CO2-prestatieladder 4.0 trede 1). Via een onafhankelijke audit is gebleken dat we aan de nieuwe eisen voldoen en dat we het certificaat kunnen behouden.

Hieronder een overzicht van de uitstoot door de jaren heen als gevolg van respectievelijk het gas – en brandstofverbruik, werkverkeer elektriciteitsverbruik/stadswarmte, en de totale uitstoot (4). De gegevens van 2025 zijn nog niet bekend. In de tabel is af te lezen dat gemeente Nijmegen 81% minder CO2 uitstoot ten opzichte van het referentiejaar 2019. Dit nagenoeg gelijk aan de uitstoot van 2023.

Totale uitstoot in tonnen	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	16.530,9	12.635,6	5.039,6	3.626,2	2.913	3.089
	100%	- 24%	- 70%	- 78%	- 82%	- 81%

Hieronder is uitgesplitst hoe groot de uitstoot is geweest in tonnen CO2 per bron per jaar.

Gemeentelijke organisatie tonnen CO2-uitstoot gebruik gas en brandstof

<i>Uitstoot</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gas	3.373,0	3.210,2	3.531,2	3.253,1	2.460	2530,3
Groengas	-	-	-	-	61	145,3
Brandstof bedrijfsmiddelen - diesel 1,3	-	1,2	4,8	-	-	-
Brandstof bedrijfsmiddelen - benzine	7,8	4,9	5,5	3,7	3,9	7,5
Brandstof wagenpark - diesel	50,5	48,8	31,4	21,1	33,7	28,8
Brandstof wagenpark - benzine	10,3	7,9	11,6	8,3	16,4	18,5
Brandstofverbruik wagenpark - HVO-	-	-	-	-	-	-
Brandstof wagenpark - LPG	0,4	0,5	1,1	3,3	-	-
Brandstof wagenpark - CNG	135,6	125,9	77,5	68,0	65,4	70,6
Totaal	3.578,8	3.398,2	3.659,4	3.362,4	2.627,5	2801

Gemeentelijke organisatie tonnen CO2-uitstoot werkverkeer

<i>Uitstoot</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gedeclareerde kilometers	68,6	56,4	41,0	67,4	54,1	58,5
Gedeclareerde kilometers trein	-	-	-	-	-	0,9
Gedeclareerde kilometers bus	11,6	2,5	0,0	-	2,4	0,8
Gedeclareerde kilometers metro	-	-	-	-	-	0
Gedeclareerde kilometers tram	-	-	-	-	-	0
Totaal werkverkeer	80,2	58,9	41,0	67,4	56,5	60,2

Gemeentelijke organisatie tonnen CO2-uitstoot gebruik elektriciteit en stadswarmte

<i>Uitstoot</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elektriciteit - grijze stroom	12.639,4	8.955,1	1.123,9	-	-	0
Elektriciteit - groene stroom	-	-	-	-	-	0
Elektriciteit - wagens	-	-	-	0,4	0,3	1,8
Stadswarmte/koude	232,5	223,4	215,3	196,1	215	224,9
Totaal	12.871,9	9.178,5	1.339,2	196,5	213,1	226,7

Bijlage 1: Indicatoren uit stadsrekening 2025

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
basisset (BBV)										
Percentage hernieuwbare elektriciteit	2,2%	3,8%	4,7%	5,9%	7,6%	9,6%	14,3%			
Gemiddelde benchmark	2,3%	3,0%	3,9%	5,1%	7,5%	9,6%	14,3%			
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	92	91	88	88	91	81	74	75	72	
Gemiddelde benchmark	178	162	160	157		154	148	149	149	
gevraagd door raad										
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	-221	1462	643	924	441	-389	1.300	1.200	1.250	1.132
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd		41,7%			56,3%			58,2%	56,4%	57,9%
Opgesteld vermogen van zonnepanelen woningen [kW per 1.000 woningen]				0,3	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0	
Gemiddelde benchmark				0,3	0,4	0,5	0,7	0,9	1,0	
Opgesteld vermogen van zonnepanelen bedrijven [kW per 1.000 bedrijven]				0,7	1,1	1,4	1,9	2,1	4,6	
Gemiddelde benchmark				1,3	2,0	2,5	3,1	3,4	4,6	
Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart		19%				28%		31%		27%
Totaal jaarverbruik gas woningen die aangesloten zijn op het gasnet (temperatuur gecorrigeerd) (miljoen m3)	92	92	94	93	91	90	82	76	63	65
Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)	5,2%	6,0%	7,1%	7,5%	8,1%	8,7%	9,5%	10,5%	11,4%	12,2%
Percentage woningen met energielabel B of beter	27%	29%	31%	39%	46%	48%	53%	58%	58%	63%
Gemiddelde benchmark	26%	26%	31%	37%	42%	44%	46%	50%	50%	57%
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter	61%	63%	63%	62%	65%	67%	71%	73%	74%	
Gemiddelde benchmark	59%	64%	66%	68%	70%	72%	75%	76%	79%	

Percentage gescheiden
ingezameld huishoudelijk
afval

69% 69% 70% 70% 71% 73% 73% 72% 72%

Toelichting

Het jaar 2025 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2025 pas in de loop van 2026 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarsstaatjegemeente.nl](https://www.waarsstaatjegemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele zelfs vierjaarlijks).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage hernieuwbare elektriciteit**

Het aandeel hernieuwbare elektriciteit (zonnestroom, windenergie) in het totale stedelijke elektriciteitsverbruik. De ervaring leert dat het lang duurt voordat de cijfers bij deze indicator geactualiseerd worden. Op 10 maart 2026 was het percentage voor 2023 nog niet beschikbaar.

- **Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte**

Eind 2025 werden er 65.882 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 64.750 eind 2024.

- **Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd**

In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

- **Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart**

De bron voor deze indicator is onze Burgerpeiling. Vanaf 2021 stellen we de vraag over het ervaren van warmteoverlast in de woning tweejaarlijks in plaats van vierjaarlijks.

- **Percentage woningen met energielabel B of beter**

Dit percentage heeft betrekking op de woningen waarvoor het energielabel bekend is.

- **Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter**

Onder utiliteitsgebouwen verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Dit percentage heeft betrekking op de utiliteitsgebouwen waarvoor het energielabel bekend is.

- **Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)**

Het aantal woningen dat op een warmtenet is aangesloten plus het aantal woningen dat vanwege de energietransitie van het gas afgegaan is gedeeld door het totaal aantal woningen.

- **Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval**

De cijferreeks is t.o.v. voorgaande jaren iets aangepast; de ‘nascheiding’ van grof restafval en bouw- en sloopafval is niet meer meegerekend.